

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tis Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, 3,5 am. delarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170 četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali raja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

SKROMEN KOMENTAR K PONOSNEMU PRAZNIKU

PREPRIČLJIVO

Učinkovito potrdilo smo dali z doslej največjo udeležbo na volitvah vsemu svetu o naši enotnosti, o našem hotenju po lepšem življenju v socialistični Jugoslaviji

Pričujoča fotomontaža je le skromno zrcalo velikih nedeljskih dogodkov. Vsi naši ljudje, vsi volivci so kot en sam človek, en sam volivec glasovali za potrditev in odobritev prehojene in zastavljene poti v izgradnji lepšega življenja v naši domovini. Kot povsod drugod po Jugoslaviji, po Sloveniji, tako so tudi v koprskem okraju minulo nedeljo naši delovni ljudje ponosno izpričali vsemu svetu svojo socialistično zavest. Z volitvami smo dokazali in mogočno potrdili življenjskost socializma kot ideje in družbenega sistema. Osvojili smo ta sistem kot svoj življenjski koncept, ki ga še dodelujemo — saj hodimo doslej nehojeno pot — in na njegovih osnovah gradimo sebi in drugim lepše življenje.

Od morja, kjer je v nedeljo jutranje sonce pozlatilo rahlo valovanje sinjega morja in napejalo pomladno popje, pa čez Kras in Brkine do Nanosa, Javornika in Snežnika, kjer je na Postojnskem in povsod drugod še ležal globok in na sveže zadel sneg — povsod je že v zgodnjih jutranjih urah vrvelo pisano, vroče življenje, še posebej razgibano in vzburjeno v teh predvolilnih dnevih. Na preskok pogledimo po sliki, kje najdemo znan prizor — majhen delček nedeljskega dogajanja — veliko premajhen, da bi lahko obsegel vse in povsod.

Kot povsod po okraju, so tudi iz novega stanovanjskega naselja Semelede v Kopru hiteli volivci že navsezgodaj na volišče pri Slavniku, ki je bilo tudi prav lepo urejeno. Seveda ne tako kot v Žusterni in v koprskem gledališču z gledališkimi rekviziti, vendar pa urejeno z ljubeznijo in okusno, kakor številna druga volišča po okraju. V Portorožu je bil prav tako že navsezgodaj »rep« pred voliščem. Da so bili taki repi povsod, menda ni treba posebej praviti, veliko pa govorijo o tem še druga poročila v listu.

Volišče št. 4 je v Kopru, kaže pa podobno sliko, kot vsa druga volišča v okraju v soboto popoldne, ko so jih pripravljali. Mladinka v sredi je iz Izole in bo prvič v življenju spustila v lepo volilno skrinjico svoj glas in s tem stopila v vrsto aktivnih državljanov, ki soddločajo o življenju v naši domovini.

Nedeljske volitve in že priprave nanje niso pustile brezbrzičnih in brez dela celo naših najmlajših. Obveščali so, bili za kurirke, krasili in stražili volišča in končno v nedeljo bili veseli, ko so njihovi starejši bratje in sestre opravili svojo državljansko dolžnost, ko so volili: »Za nas, za našo svetlo bodočnost!« Na sliki so tudi male pionirke in pionirski iz Prema, ki veselo rajajo pred voliščem na zaladeni poti.

Leč in sneg pa ni bil samo v Brkinih. V ilirskobistriški občini, pa na Pivki in na Postojnskem — povsod je sneg oviral dohodek vasem. Nekatere ceste so lahko zorali, da so mogla tudi vozila v naselja, mnogokje pa je bilo bolj enostavno, vzpostaviti radijsko zvezo. Tako je bilo v Ilirski Bi-

strici in tudi v Postojni, od koder je posnetek dveh radiotelegrafistov, pripadnikov JLA, ki je organizirala te zveze. Še v Postojni, kot je lahko videti na sliki, je bilo dovolj snega, kaj šele drugod po odročnih vaseh. Vse to pa ni moglo preprečiti našim ljudem, da ne bi polnoštevilno volili.

Tudi naši najstarejši ljudje so prišli na volišča. Prav nihče ni hotel manjkati. Čeprav nekateri že slabo vidijo in slišijo, so si le dali pojasniti, kako je treba in so nato zadovoljni odšli z volišča. V ilirskobistriški občini je celo nekaj blizu stoletnikov bilo vmes. V Pivki je bil med volivci tudi gluhomemi, ki je kot vsi drugi, v šolski klopi za klobukom izpolnil glasovnico in jo nato oddal v skrinjico. Nekaj posnetkov z volišč v Postojni, Sežani, Piranu in drugod kaže slovesno, hkrati pa tudi veselo razpoloženje na njih.

Omembe vredna je tudi domiselnost volilnega odbora na Premu: poleg volilne skrinjice kandidata za republiški zbor so odprli album narodnih herojev na strani, kjer je fotografija in življenjepis Janka Rudolfa, da se je lahko vsak volivec še zadnji hip spoznal z njegovo svetlo podobo borca in revolucionarja, ki je svoje življenje posvetil stvari delavskega razreda.

Povsod po voliščih, po volilnih štabih, po naših okrašenih naseljih in središčih, so bili ta dan poleg občinskih in okrajnih aktivistov prisotni tudi radovedni novinarji, ki so poskrbeli, da ta veliki dogodek ne bo kar tako hitro

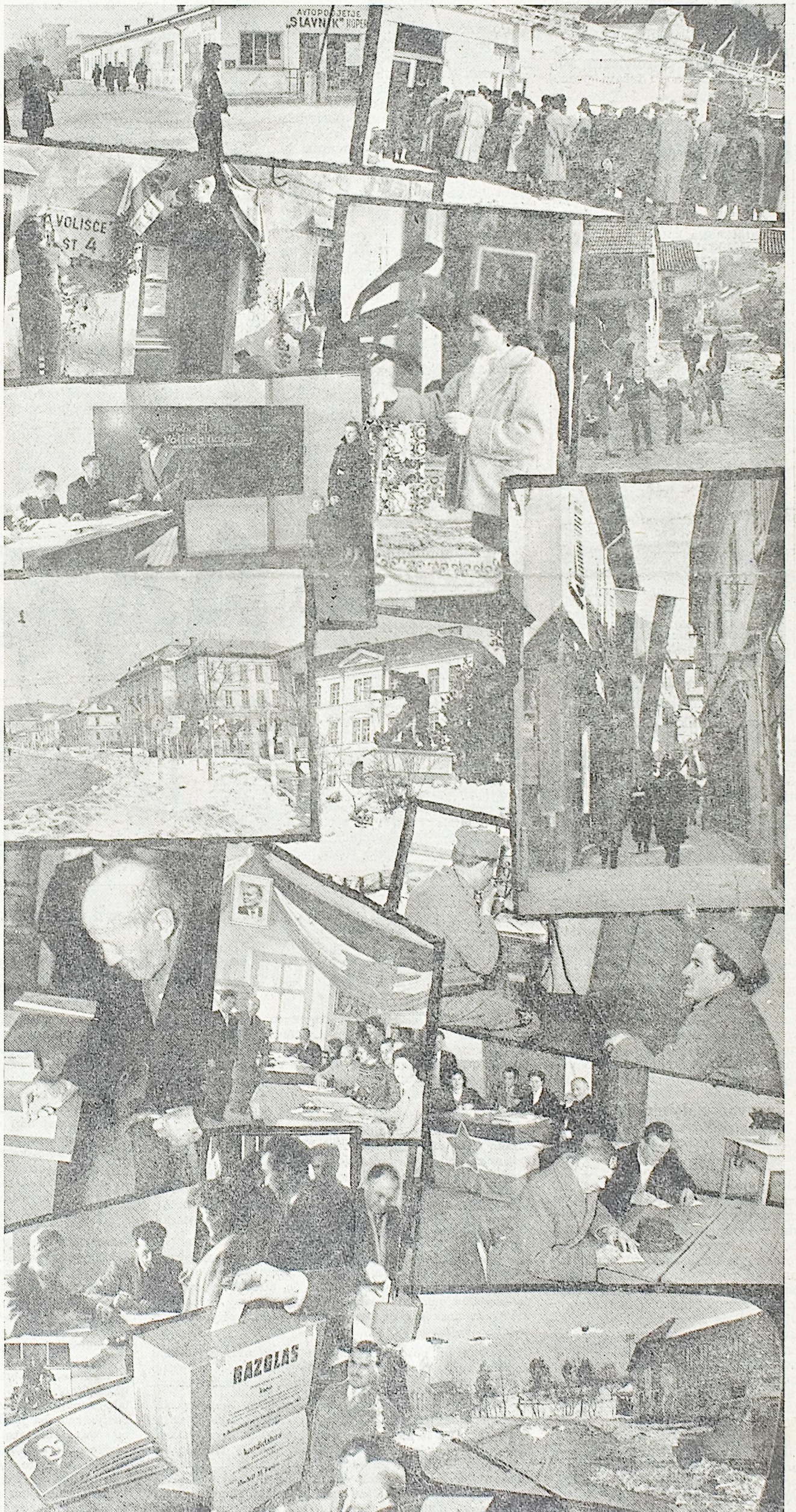
(Nadaljevanje na 2. strani)

Kako smo volili

Volilni okraj	število skupno	
Priimek in ime vpisanih kandidatorov	volivcev	sovalo
Postojna		
Regent Ivan	7331	7093
Pivka		
Kuret Albin	5794	5567
Il. Bistrica		
Rudolf Janko	8933	8389
Divača—Hrpelje		
Jakopič Albert	3857	8653
Sežana		
Grmek Alfonz	7158	7090
Koper I		
Aljančič Marija	10019	9765
Koper II		
Babič Branko	8573	8391
Izola		
Gobbo Nerino	5782	5642
Piran		
Ferligoj Davorin	7145	7000

V 217. volilnem okraju — Postojna je izmed 32.967 volilnih upravičencev postojnske, pivške, ilirsko-bistriške in divaške občine volilo 31.928 volilnih upravičencev. Za poslanca v zvezni zbor je bil izvoljen Albin Dujc, ki je dobil 30.531 glasov.

V 218. volilnem okraju — Koper je izmed 36.625 volilnih upravičencev koprške, sežanske, hrpeljske, izolske in piranske občine volilo 36.251 volilnih upravičencev. Za poslanca v zvezni zbor je bil izvoljen Marijan Breclj, ki je dobil 35.388 glasov.

Sprehod DO SVETU

Nov veter v Saudovi Arabiji

Kairski časopisi so objavili vesti, da je prestolonaslednik Feisal prevzel vso oblast v Saudovi Arabiji. Do zdaj je bila vsa oblast koncentrirana v rokah kralja Sauda in njegovih svetovalcev.

Vesti o spremembah v Saudovi Arabiji so z velikim zadovoljstvom pozdravili zlasti v Egiptu in Siriji, saj je prestolonaslednik Feisal naklonjen arabskemu osvobodilnemu gibanju. Kakor je znano, se je kralj Ibn Saud zadnje čase precej kompromitiral v zvezi z zaroto proti Naserju, medtem ko je tudi njegova naklonjenost ameriškim petrolejskim mogotcem vzbudila v državi precej negotovost.

Vnebojvstah

TOKIO: Osrednja japonska meteorološka uprava je te dni sporočila, da se radioaktivnost na Japonskem vznemirljivo povečuje. Sedanja radioaktivnost je dvakrat večja kot je bila lani in 10 do 20-krat večja kot leta 1955.

WASHINGTON: V februarju se je število nezaposlenih v ZDA povečalo na 5 milijonov 173 tisoč. To kaže, da sedanje gospodarsko stanje ni potrdilo napovedi ameriškega predsednika Eisenhowerja o povečanju možnosti za zaposlitev v prvi polovici marca.

HAVANA: Vodja kubanskih upornikov Fidel Castro je napovedal, da bodo uporniki prvega aprila začeli splošen boj zoper vladajočo Batistovo stranko. Kot piše mehiški časopis »Excelsior«, predvideva Castro strmoglaviti Batistovo vladu v dvasetih dneh.

BELFAST: Na parlamentarnih volitvah v Severni Irski je zmaga la unionistična stranka.

OTTAWA: Ta teden bodo iz Kanade poslali prve tovore orožja za Dansko in Francijo. Danska bo dobila 36 ton streliva, Francija pa protiletalske topove v skupni teži 40 ton. Pošiljanje orožja spada v okvir programa pomoči, ki ga daje Kanada svojim partnerjem v Severnoatlantskem paktu.

TEHERAN: Te dni so odprli nov naftovod, ki veže perzijsko prestolnico z rafinerijami v Abadanu. Naftovod je dolg 950 km in je speljan preko planinskih delov in puščavskih območij.

Sestanek Hammarskjoelda s Hruščevom

Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld se je te dni mudil v Moskvi in imel več razgovorov s Hruščevom in drugimi sovjetskimi voditelji. Glavni namen njegovega obiska je bil v tem, da se podrobno seznani s sovjetskimi stališči glede nadaljevanja razgovorov o razorožitvi. Kakor je znano, je Sovjetska zveza odpovala nadaljnje sodelovanje v pododboru OZN za razorožitev, ker je bilo vse dosedanje delo brezuspešno. Namesto tega je predlagala razgovore o razorožitvi na širši podlagi. Hammarskjoeld je hotel v Moskvi zvedeti, kakšne so možnosti za doseg sporazuma med Sovjetsko zvezo in ZDA, kajti predloga obeh držav glede nadaljevanja razgovorov o razorožitvi sta zelo različna. Kakšen je bil rezultat Hammarskjoeldove »misije dobre volje«, bomo kmalu izvedeli.

Izgovor je dober, če ga...

Ta stari slovenski pregovor je kar primeren za ameriško stališče glede konference na najvišji ravni. Amerikanci se namreč poslužujejo vseh mogočih izgovorov, da bi pridobili na času in si ustvarili čim več koncesij. Pred dnevi je ameriški zunanji minister ponovno zavrnil najnovejše sovjetske predloge za konferenco na najvišji ravni in zatrdil, da ZDA tudi v prihodnje ne nameravajo v ničemer popustiti. Če imamo v vidu, da je Sovjetska zveza pokazala pripravljenost sprejeti ameriški predlog o predhodni konferenci zunanjih ministrov, medtem ko ZDA zanikajo vsako možnost popustitve, potem je jasno, kdo je za in kdo proti konferenci na najvišji ravni.

Vsi znaki kažejo, da se Amerikanci otepajo konference in hočejo vso stvar čim dlje zavleči prav zato, da bi pridobili na času. ZDA namreč menijo, da se je moč pogajati le s pozicije sile.

Prav zadnje čase je Amerika nalezovala glede usmerjevalnih izstrelkov in zdaj z graditvijo raketnih oporišč v Evropi hoče doseči »enakopravnost«. Ni treba posebej poudarjati, da taka politika ne more pripeljati do zboljšanja odnosov med Vzhodom in Zahodom in do popustitve napelosti v svetu.

Zahodna Nemčija se bo oborožila z atomskim orožjem

Po večdnevni burni razpravi je nemški parlament odobril sklep Adenauerove vlade, da se Zahodna Nemčija oboroži z atomskim orožjem. Liberalna in socialnodemokratska opozicija sta zaman opozarjali na posledice tega dejanja. Zaman so bila tudi številna protestna zborovanja in številne brzojavke sindikalnih organizacij. V trenutku, ko se ves svet prizadeva, da bi prišlo do sestanka na najvišji ravni in do pomiritve, je novica o atomski oborožitvi Zahodne Nemčije kaj malo razveseljiva. Namesto, da bi Zahodna Nemčija pristala na akte pomiritve (na primer na brezatomsko področje), je z atomskim oboroževanjem še bolj povečala prepad med obema blokoma, s tem pa je tudi zmanjšala možnosti, da bi kmalu prišlo do združitve obeh Nemčij. Vse to seveda, da bi ugodila ameriške »varnostnemu« obkroževanju Sovjetske zveze z raketnimi oporišči.

Razumljivo je, da je sklep bonnske vlade o atomski oborožitvi vzbudil največ nejevolje v Sovjetski zvezi, kjer seveda predvsem upravičeno menijo, da je to v prvi vrsti naperjeno proti njim. Politični opazovalci menijo, da bo že v kratkem prišlo do protiukrepev.

UMRLA JE ANA ZIHERLOVA

V ponedeljek je v Ljubljani prenehalo biti plemenito srce partizanske mamice, mamice ljubljanskih ilegalčkov med vojno. Umrla je Ana Zihler. Vse svoje življenje je posvetila napredni vzgoji svojih otrok, med zadnjo vojno, ko so bili ti vsi v partizanih, pa je v Ljubljani skrbela za male ilegalčke, otroke naših pripadnikov narodnoosvobodilnega gibanja. V vsej Ljubljani je bila poznana kot žena revolucionarka in žena-človek, ki je izgorela v skrbi za sočloveka. Vsa domovina jo bo ohranila v hvalnem spominu kot eno izmed velikih ljudi našega časa.

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Proti atomskim norostim

V nekaterih deželah Zahodne Evrope se je pokazalo v zadnjem času nerazpoloženje velikega dela njene javnosti do uradne atomske politike posameznih vlad. Borba proti atomski nevarnosti ali kakor ji pravijo, proti »atomski smrti« ima kratko, vendar zanimivo in poučno predzgodovino.

Japonci so pod pritiskom lastnih izkušenj s prvimi atomskim bombardiranjem kot prvi več ali manj organizirano nastopili proti atomski nevarnosti. V tej deželi Daljnega vzhoda so bile prve demonstracije proti uporabi atomskega orožja, sedaj pa nasprotujejo poskusom z atomskim in vodikovim orožjem na Pacifiku in v Sibiriji. Zato je japonska vlada pod pritiskom svojih državljanov že večkrat protestirala v Washingtonu in v Moskvi zaradi termionuklearnih eksperimentov.

V Indiji je gibanje proti atomski nevarnosti po zaslugi dalekovidnosti Nehruja dobilo v preteklih letih širok razmah. Odpor indijske javnosti do atomskih poskusov je značilno mišljenje Azije, ko je govora o sedanjih atomskih poskusih na Pacifiku in o možnostih strahot sodobne vojne.

Na zahodu, posebno v zahodni Evropi uradni politični oportunizem ni do nedavnega dovoljeval, da bi prišlo stališče javnosti o atomski nevarnosti do polnega izraza.

Nenehno opozarjanje na nepopravljivo škodo zaradi uporabe atomskega in vodikovega orožja, tako v vojni kot v miru, ki so ga dognali znanstveniki in javni delavci zahoda in vzhoda, je konec koncev moralo pustiti sled v mišljenju javnosti. Zaveštno zmanjševanje atomske nevarnosti postaja vse bolj nemogoče. Kolikor pa vlade ali one dežele stojijo na stališču bagateliziranja nevarnosti zaradi določenih oportunističnih ozirov, potem bodo

Kraševcem je bil to velik praznik

Sežana v pomladanskem soncu in v zastavah. Množica ljudi je minulo nedeljo že v zgodnjih jutranjih urah napolnila ulice in se v gruči zbirala pred še posebno lepo okrašenimi poslopji, volišči, ki so že kmalu po šesti uri oživela, da so bila podobna čebelnjakom.

Iz zvočnikov so zadonele koračnice, nato pa prva poročila o poteku volitev. Nenadoma se je razlegel preko Sežane glas napovedovalca, ki ga stalni poslušalci naših radijskih postaj niso spoznali. Oglasil se je »sežanski kričak«. Le-ta je vsake pol ure poročal kako potekajo volitve v sežanski občini, katero volišče ima največjo volilno udeležbo, da je v Koprivi med prvimi glasovala slepa 74-letna Marija Švigelj, v Skopem 85-letna ženica in še in še.

V občinskem volilnem in političnem štabu je bilo živahno kot le kdaj. Kmalu po sedmi uri so že zabrneli telefoni. Volilne komisije posameznih volišč so takoj poročale, kako potekajo volitve. Od vseh strani je bilo slišati: »Še preden so se zbrali člani volilnih komisij, se je pred volišči zbralo na desetine volivcev, ki so zahtevali, naj odpro volišče pred napovedano uro. Razpoloženje volivcev je izredno. V Štanjelu in Dutovljah imamo ožvečenje. — Volišča so vzorno urejena.«

Ob pol devetih je »sežanski kričak« že poročal, da so na voliščih v Grižah, Dobravljah in Lukovcu volili že vsi vpisani volilni upravičenci, da je v Kazljah 96,9 odstotna volilna udeležba, v Kosooveljah 95 %, v Orleku 95,3 %, v Ponikvah 94 %, v Krajni vasi 94,5 %, v Danah 92,2 %, v Štorjah 93 % in da na vseh drugih

voliščih beležijo že 60 do 85-odstotno volilno udeležbo.

Bolj ko se je ura bližala pol dnevu, bolj so na občinskem štabu brneli telefoni. »Halo, tukaj volišče Dane. Volili so vsi volilni upravičenci. Ali lahko zapremo volišče?«

Ob 10. uri je občinska volilna komisija ugotovila, da bo volilna udeležba njenega področja pressegla 90 %. To je bilo največje zadoščenje političnemu štabu, ki je ob teh volitvah dokazal, kako zna s pravišnim pristopom do volivca in do slehernega državljana vzbuditi zavest, zakaj so volitve in kaj bodoča naloga novih ljudskih poslancev ter njih samih v utrjevanju naše družbene stvarnosti.

Ko je volilna komisija pregledovala volilni material, prvi je prispel v Sežano že kmalu po deveti uri, je z veseljem ugotavljala, da so volivci dobro poznali postopek volitev, se pravi, vedeli so zakaj, kaj in kako volijo.

To je morda le neopazna ugotovitev, ki pa mnogo pove. Najstarejši volivec sežanske občine, Anton Ozbič, ki si je pred letom nadel deveti križ na svoje rame, je pred volilno komisijo dejal: »Lepo je voliti, ker veš, zakaj voliš.« Sedeminšestdesletni Franc Škapin pa je pripomnil: »Včasih smo volili gospodo, ki je sploh nismo poznali. Najhujše so bile volitve pod fašisti. Takrat je veljala deviza: Si o no! Če si bil zaveden, so te pretepli in pili si moral ricinus. Danes pa volimo demokratično svoje ljudi, ljudi iz naše srede.«

Starejši volivci so že z nekakšno verziranostjo in poučenostjo pristopali k predsedniku volilne

komisije. Pouk o volilnem postopku jim je bil le formalnost, tisti pa, ki so letos prvič stopili na volišče, so imeli nekoliko treme. Imeti prvič volilno pravico, to ni majhna stvar! Ko pa so zapuščali volišča, so bila njihova lica nasmejana in iz oči jim je bilo videti, kakšen ponos jih preveva, ko lahko tudi oni s polno pravico sodelujejo pri izvolitvi naših najvišjih predstavniških organov.

To so le drobni zapiski. Takih in podobnih bi lahko nanizal še in še. Res pa je: Sežana in vse vasi njene občine so zopet pokazale svojo visoko državljansko zavest, pri tem pa z glasovanjem krepko proslavile pripravljenost, da z vsemi močmi sodelujejo pri socialistični izgradnji naše dežele.

Smiljan Volčič

Manifestacije na Cipru

Obletnico grške neodvisnosti so ciprski Grki proslavili z mogočnimi manifestacijami. Vse hiše, trgovine in ulice v Nikoziji in drugih grških mestih so okrasili z grškimi zastavami. Oblasti so poskrbele za številne varnostne ukrepe.

Prepričljivo

(Nadaljevanje s 1. strani)

zapadel pozabljenju. Njihova zaslug je tudi, da je volilna nedelja zblížala vse naše ljudi širo po Jugoslaviji. Tako je volivce na Koprskem posebno zanimalo, kako bodo tokrat volili na Goriškem, kako v Pomurju, na Dolenjskem ali v Mariboru — in seveda narobe. Marsikje so se zarekli, da morajo tokrat dohiti in prehiteti naš okraj in so mu po dosedanjih poročilih že zelo blizu za petami — vendar pa ne pred njim. Zakaj naši ljudje, mi vsi smo tudi vedeli, da bo vsa Jugoslavija, vsa Slovenija in posebno Primorska napela v tem plemenitem in nenapovedanem tekmovanju vse sile, da dokaže mo svetlo našo enotnost in moč.

H koncu pa vas, drage bralke in bralci, pozdravlja skozi okno Slavnikovega avtobusa v nedeljo popoldne s ceste v Hruševju še naš sivi ošak Nanos, ki je pod snežno kapo z dopadanjem gledal na vesele in zadovoljne ljudi. Vesele in zadovoljne, saj so za prihodnja štiri leta svet zagotovili naši nadaljnji socialistični graditvi najboljšo vodstvo.

Rastko Bradaškja

Šahovska tekmovanja

Okrajna šahovska zveza Koper je na sili 21. marca razpravljala o šahovskih tekmovanjih v letu 1958.

Sklenili so, da bo individualno moško prvenstvo okraja v Koprju od 27. aprila do 4. maja. Igralo bo 17 mladincev: iz Pirana 6, Izole 2, Koprja 4, Portoroža 2, Postojne 2 in iz Sežane 1.

Individualno prvenstvo mladincev koprškega okraja bo v Piranu od 27. aprila do 4. maja. Igralo bo 17 mladincev: iz Pirana 6, Izole 2, Koprja 4, Portoroža 2, Postojne 2 in iz Sežane 1.

Zensko prvenstvo Slovenskega Primorja (okrajje Gorica in Koper) bo v Novi Gorici od 22. do 29. junija 1958. Iz koprškega okraja bo igralo 9 igralc. Iz SD Piran bosta igrali 2 igralci, iz Koprja 2, Portoroža, Val-doltra, Izole, Sežane in iz »Tomas« (Koper) po ena igralca.

Moštveno (ekipno) prvenstvo okraja Koper bo od 6. aprila do 25. maja. Tekmovala bodo naslednja moštva: V A skupini Sežana, Koper, Postojna in »Tomas«, v B skupini Val-doltra, Izola, Portorož in Piran.

I. kolo v moštvenem prvenstvu bodo igrali 6. aprila, II. 27. aprila in III. 11. maja.

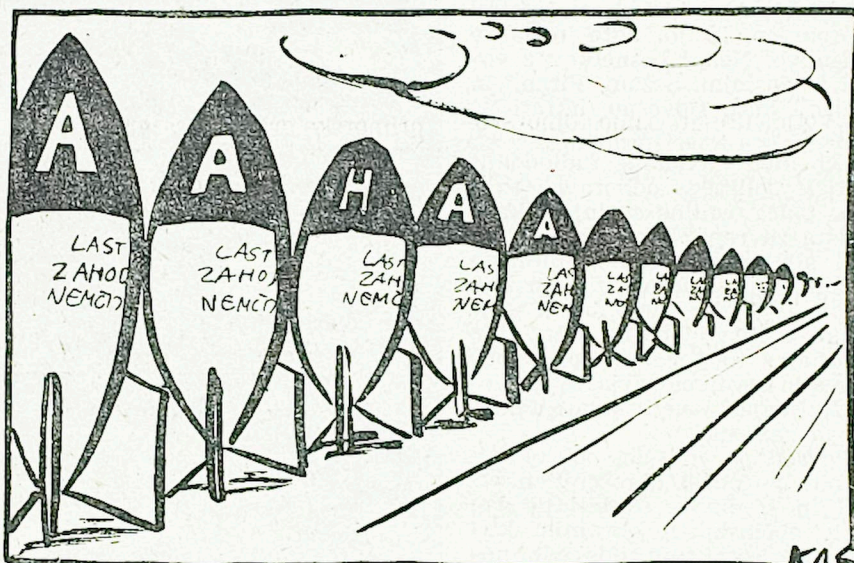
Prvo finalno tekmovanje (pomerila se bosta med seboj zmagovalca iz obeh skupin) bo 18. maja v kraju zmagovalca iz A skupine. Drugo finalno tekmovanje bo 25. maja v kraju zmagovalca iz B skupine.

Prvak (moštveni) sodeluje v nadaljnjih tekmovanjih za prvenstvo LRS.

V ekipnem prvenstvu igra 8 članov in na 9. in 10. deski članici.

S. B. P.

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Stane Skrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradaškja — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

PERSPEKTIVA, KI NE PELJE K ZDRUŽITVI NEMČIJE

Srečna nedelja ob slovenski obali

Volilna nedelja je dala slovenski obali prelepo podobo. Koper, Izola, Piran, Portorož in Ankaran so kakor v pestrih barvah razcveteli šopki. V rahli jutranji sapi trepetajo zastave. V koprskem pristanišču se je zasidral »Ivan Cankar«. Okoli njega je razlita zamolka modrina, razpeta do obzorja. Avtobusi v zastavicah hite na vse strani. Pred izložbami prilagajo gruče ljudi svoje komentare k razstavam, s katerimi so posamezna podjetja dokumentirala našo sedanjo graditev in razvoj. Ulice so snažne in svetle, prepolne praznično in vedro razpoloženih ljudi.

Že zarana je vreme kakor naročeno, kot se reče. Čez Snežnik in istrsko gričevje se je razlilo na vasi in mesta tja do obale in morja čisto sonce. Kdo bi se mogel spati in čakati? Ulice preplavlja prepevajoča mladina. Pred ozaljšanimi volišči se naglo zbirajo gruče volivcev, med njimi mnogi mladi, ki bodo tokrat prvič s svojo voljo posegli v naše življenje.

Pričelo se je fluorografiranje

Fluorografiranje prebivalstva v obmorskem predelu okraja se je pričelo. Najprej bo fluorografirano delavstvo večjih podjetij, nato pa še ostalo prebivalstvo. Obvezno rentgensko slikanje zajame vse prebivalce, razen otrok do 14. leta starosti. Občinski »štabi za fluorografiranje« so si že preskrbeli spiske prebivalstva in je pripravljen plan dela. Določeni so kraji in čas, kjer bodo pregledi. V vsa naselja, kamor pride lahko večji tovorni avtomobil, bodo prišli tudi avtobusi, v katerih so namešeni fluorografski aparati. Tako tudi kmečkemu prebivalstvu ne bo treba hoditi predaleč. Tudi v vaseh, kjer ni električne napeljave oziroma je električni tok zelo šibak, bodo opravili rentgensko slikanje, ker bo en avtomobil opremljen tudi z agregatom na bencinski pogon. Dnevno bo vsak fluorografski aparat preslikal 600 ljudi. Fluorografiranje je brezplačno. Vsak prebivalec bo dobil nekaj dni pred fluorografiranjem v svojem kraju uraden poziv, izdan na osnovi oddelka o obveznem fluorografiranju, ki so ga sprejeli vse tri občine. Da ne bo nepotrebnega izostajanja z dela, bodo občinski štabi preskrbeli, da bodo vsi aktivni zavarovanci pregledani v kraju zaposlitve, njih svoji in ostali prebivalci pa v kraju bivanja. Proti vsem onim, ki se namerno ali iz kakakega drugega neutemeljenega vzroka ne bodo hoteli udeležiti fluorografiranja, bo uveden postopek po oddloku občin, ki predvideva za vse te osebe denarne kazni. Razumeti moramo, da je fluorografiranje zelo draga zdravstvena akcija, ki bo imela poln uspeh le tedaj, če bo zajela s svojo akcijo vse prebivalstvo. Izkušnje povedo, da se prav v 5 do 7 odstotkih prebivalstva, ki se ne udeležijo te akcije, skriva največ zakritih tuberkuloznih obolenj. Praviloma pa je fluorografija namenjena predvsem temu delu prebivalstva, ki je odmaknjeno zdravniški kontroli.

Prepričani pa smo, da bo prebivalstvo s 100 % udeležbo pri fluorografiranju pokazalo svojo visoko zdravstveno prosvetljenost.

DR. IVAN KASTELIC

TEDEN DNI po Jugoslaviji

NOVE BAGRE DOMAČE PROIZVODNJE BO ZAČELA IZDELOVATI tovarna »14. oktober« v Kruševcu v sodelovanju z neko italijansko tovarno. Doselej doma izdelani bagri so lahko zajemali le po 1000 litrov, medtem ko bodo novi bagri lahko zajemali po 3200 litrov. Do konca aprila bo tovarna izdelala 12 takih bagrov, ki jih bodo takoj uporabili pri graditvi prekopa Donava—Tisa—Donava.

V SLOVENIJI SE JE LANI ZNATNO POVEČALO ŠTEVILO MOTORNIH VOZIL. Tako je bilo lani registriranih 5123 osebnih avtomobilov, medtem ko jih je bilo leta 1956 registriranih 3557, motociklov je bilo lani 9186 (leta 1956 komaj 5893), tovornih avtomobilov pa 4077.

2 TISOČ NOVIH TRAKTORJEV BODO NABAVILI V PRIHODNIH MESECIH V LR HRVATSKI. Razen tega bodo kupili več novih sodobnih strojev. Ta mehanizacija bo omogočila na velikih površinah uporabljati in urejati sodobne agrotehnične ukrepe, ki so zlasti lani v znatni meri doprinesli k doseganju visokih hektarskih donosov v kmetijstvu. V nekaterih središčih Hrvatske so organizirali stalne tečaje, da bi se usposobilo 3.000 traktoristov.

ZA 16 % SE JE POVEČALA INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA V PRVIH DVEH MESECIH LETOS v primerjavi z industrijsko proizvodnjo v januarju in februarju lani. Najbolj se je povečala proizvodnja tobačne industrije, proizvodnja električne energije, nafte, industrije gradbenega materiala in elektroindustrije.

Jutranja ostrina sapa nam barva obraze. Nestrpni postajamo. V Izoli, Piranu in tudi Kopru so se znašli ribiči tako rekoč z nočnega ribolova pred volišči. V Piranu je gneča tolikšna, da nekateri ne vzdržijo: »Ali bi ne mogli takoj odpreti volišč?« In le stežka je moč pomiriti nestrpne volivce. Navdušeni predlagajo, kakor da so na zboru, naj bi vendar zakon tako spremenili, da bi mogli ljudje bolj zgodaj voliti. Pionirji, ki na piranskih voliščih drže častno stražo, nepremično zro v razživele gneče volivcev. Prav takšna neučakanost vlada pred volišči v Izoli in Kopru. Posebno nestrpni so Koprčani: »Le zakaj niso vendar uredili večje število volišč?«

Ko takole brzimo od volišča do volišča, čutimo, da v tej jutranji nestrpnosti in neučakanosti ne gre za voljo posameznika, za voljo posameznega volivca. To je utrip skupnosti. To je volja skupnosti, množična volja delovnih ljudi, čeprav vsakdo posamezno vstopi na volišču za zagrinjalo in sam zase opravi volivno dolžnost in pravico. Volilne komisije stežka zmagujejo delo. Zgodnji navdušeni naval volivcev jih je presenetil. Lepo je bilo ob jenskih volitvah v občinske ljudske odbore. Ali danes je še lepše, še bolje, kakor da se volivci zavedajo, da je bil jeseni koprski okraj prvi v Sloveniji. Nihče sicer tega ne omenja, toda vsakdo tako ravna!

Komaj so se dobro odprla vrata volišč, že vro iz vseh treh obalnih občin, iz mest, vasi in posameznih volišč prva poročila. Po telefonu, s kolesi, z motorji, kjer ne gre drugače pa v teku ali peš. Volilna udeležba čudovito naglo narašča. Ne, tolikšne volilne naglice ne pomnijo za nobene volitve. Koliko ustvarjalnosti je prav v tej naglici, v tej neučakanosti! Koliko odločnosti in volje: urejati samostojno svojo usodo, svoje življenje!

Na okrajno volilno komisijo in na okrajni politični štab SZDL dežujejo z vseh strani poročila. Predsednik okrajne volilne komisije Ivan Repinc je zadovoljen, prav tako tajnik Jure Bevk. Vse gre v redu. Vse kaže, da so bili volilni imeniki dobro revidirani,

da volilne komisije po občinah dobro obvladajo svoje delo!

Ta nedelja je kakor žlahten sad odlično opravljenega predvolilnega obdobja. To je sad dobro obiskanih zborov volivcev, sad dobrih predvolilnih zborovanj, ki so jih imeli kandidati Marjan Breclj, Albin Dujc, Albert Jakopič, Branko Babič, Janko Rudolf in drugi po vsem koprskem okraju. Zadovoljna sta oba sekretarja, Albert Jakopič in Ivan Mavser, ko spremljata poročila z volišč. Zadovoljni so stoteri in stoteri politični aktivisti, ki so teden za tednom doprinašali svoj delež za to nedeljo. Da, zadovoljni in veseli so tudi mladinci in pionirji, ki so v minulih mrzlih dneh raznašali od hiše do hiše, od volivca do volivca prijazna vabila, da je vsakdo vedel, kje je njegovo volišče in kako je z njim v volilnem imeniku.

Zadovoljni pa smo tudi mi, volivci. Zdaj postajamo v gručin po ulicah, pred zvočniki, in nestrpno poslušamo, kako je pri nas, kako v sosednjem okraju, kako po Sloveniji, kako po Jugoslaviji. To sončno nedeljo so tudi Tržačani številno obiskali našo obalo. Zavzeti gledajo naše srečne obraze, v svobodnega človeka na teh vratih zahodnega sveta!

»Smo že na devetdesetih odstotkih!« vzradoščeno vzklika v Bosidragi ribič, ki že od sinoči ni zatisnil očesa in neprestano ždi pred radijskim sprejemnikom, ki z okna razlega v ta sončni in srečni dan.

Na matičnem uradu v Kopru pa medtem vse dopoldne huda vest preganja tiste, ki so kakor zaostale lastavke običali nekje za nami. Nič koliko težav, dokazovanja, poizvedovanja, izgovorov. Težko je namreč ostati v tej srečni in sončni nedelji ob strani, osameljena kaplja v tej živi, močni reki delovnih ljudi, ki si sami pišejo svoje življenje!

Zunaj, ob morju in obali in čez primorske griče, se razgrinja prelepa nedelja. Veseli smo, ker smo volili. Kar naprej poslušamo poročila. Čestitamo pa tudi vsem tistim volivcem, ki jim za volitve ni bilo tako lahko, kakor je bilo nam. Tistim volivcem iz hribovitih predelov okraja, ki so morali skozi zamete in zasnežene poti do volišč.

—eg

CRITICA IZ MINULEGA PRAZNIKA

Mamica, ura je šest!

Ne samo volivci v polni zavesti in posesti svojih državljskih pravic, vsi naši ljudje prav do najmlajših so te dni preživljali mrzlično pripravljanje na volitve. Mladi in najmlajši so pomagali po svojih močeh. Raznašali so obvestila o vpisu v volilni imenik, obveščali o zborih volivcev, se tudi udeleževali volilnih zborovanj in poslušali izbrane kandidate, skratka, naši otroci so z nami vred doživljali pravkar minule dni, ki so se izlili v veliki nedeljski praznik, v mogočno manifestacijo enotnega hotenja naših ljudi po lepšem življenju v socialistični Jugoslaviji.

In šele v soboto in nedeljo! Otroci in mladinci so nam pomagali krasiti volišča, raznašali so obvestila, stražili so volišča in z nami vred komaj pričakali nedeljsko jutro.

Nedeljsko jutro v naši družini na primer.

»Mamica!«

Sinkov klic iz sosednje sobe je najprej prebudil mene. Dremoten sem zaznal dan skozi zaprta okenska krila in oddaljen zvok budnice.

»Mamica!« že nekoliko nestrpneje in glasneje prihaja do naju.

Zena se je prebudila in se na pol preplašena dvignila v postelji:

»Kaj je, sine?«

»Vstanita, šest je že ura! Ne smeta zamuditi na volitve!«

Oh, ti otroci. Se šolarji, pa vedo toliko reči. Veliko preveč, bi rekli naši stari. Nikoli ni dovolj, pravimo mi. Ne vtepamo jim česa posebnega iz našega življenja posebej v glavo, pa vseeno vse vedo. Naše življenje in naše skrbi je že njihovo življenje in z nami so delili tudi volilne skrbi. Oni so del naše domovine in jutri bodo stopili na naše mesto. Titovi pionirji in mladinci!

»Mamica, ura je šest! Volit je treba!«

RASTKO BRADAŠKJA

Investicijska posojila za promet in gostinstvo

V številki 11 Uradnega lista FLRJ so objavljeni natečaji za investicijska posojila, ki jih je razpisala Jugoslovanska investicijska banka. Jugoslovanska investicijska banka bo dajala iz splošnega investicijskega sklada posojila po 24. natečaju za nabavo vozil in opreme delavnic pod-

P I V K A

Zadnje mesece je bil v Pivki fotomaterski tečaj, kamor se je prijavilo do 40 ljudi; seveda niso vsi prihajali, a tečaj je le potekal uspešno. Razmere s fotografiji in slikami so v občini slabe, ker v vsej občini ni fotografa, zato naj bodo vsaj fotomaterji aktivni. Upamo, da nas bodo zdaj na pomlad presenetili z rezultati svojega tečaja s kako zanimivo razstavo fotografij s Pivke.

jetjem javnega cestnega in mestnega prometa ter po 25. natečaju investicijska posojila za gostinstvo.

Po 24. natečaju bo banka dajala posojila za nabavo: tovornih avtomobilov in priklopnikov, šasij za tovorne avtomobile in priklopnike, avtobusov in priklopnikov, šasij in karoserij za avtobuse in priklopnike, trolebusov, tramvajev in priklopnikov ter za opremo delavnic za vzdrževanje motornih vozil. Posojila po tem natečaju bo dajala tako za nabavo domačih vozil in opreme kakor tudi za nabavo vozil in opreme tujega izdelka v trgovski mreži, ne pa za uvoz vozil in opreme. Posojila se bodo dajala po 3 % letni obrestni meri z odplačilnim rokom do 8 let, za tramvaje pa do 20 let s tem, da posojiljemalci prispevajo k investicijskim stroškom najmanj 30 % lastnih sredstev od predračunske vrednosti.

Po 25. natečaju bo banka dajala posojila za obnovo in modernizacijo obstoječih in za zgraditev novih gostinskih objektov v pomembnejših turističnih in tranzitnih krajih. Predračunska vrednost mora znašati pri teh investicijah najmanj 5 milijonov dinarjev za obnovo objekta ter najmanj 15 milijonov dinarjev pri graditvi novega objekta. Posojila se bodo dajala po 2 % letni obrestni meri z vračilnim rokom do 20 let pri obnovi objektov in do 30 let pri graditvi novih objektov s tem, da posojiljemalec prispeva k investicijskim stroškom najmanj 30 % lastnih sredstev od predračunske vrednosti.

Za posojila po obeh navedenih natečajih lahko banka zahteva poročilo politično teritorialne enote, katero si morajo posojiljemalci takoj poskrbeti.

Rok za vložitev prošnje po teh natečajih je določen na 30 dni od objave v Uradnem listu FLRJ in poteče torej 18. aprila 1958. Glede na kratek rok bodo morali investitorji s pripravami pohiteti, potrebne informacije pa jim nudi podružnica Jugoslovanske investicijske banke v Kopru.

OBROV

Naša kmetijska zadruga, v katero spada 9 vasi in šteje 400 članov, je prejšnji teden na občnem zboru dala obračun svojega dela in predložila program za tekoče leto. Skupnega prometa je imela skoraj 46 milijonov dinarjev, čistejša dobička pa okrog milijon in pol. Upravni odbor je v poročilu navedel, da je zadruga za 90 % izpolnila lanskoletni plan, da so zgradili napajališča v Javorju, nabavili zaščitna sredstva, umetna gnojila, da so organizirali skupinsko tekmovanje za visok pridelek krompirja ter da je zadruga odkupila vse viške, razen krompirja, ki ga je preveč na tržišču. Ni jim pa uspela gradnja odprtega skladišča, obnova 7 ha sadovnjaka in asanacija sadnega drevja v Javorju, kar so vnesli v letošnji program. Za letos imajo v programu še zboljšanje 20 ha pašnika, nabavo inventarja za poslovalnico v Gradišču, napeljavo tekoče vode v trgovini in adaptacijo mlekarne v Hrušici.

Občni zbor je bil zelo dobro obiskan, vendar ni dobro uspel, ker so bila poročila pomanjkljiva in zdi se, da članstvo, ki si želi napredka kmetijstva, nima preveč zaupanja v nekatere člane vodstva.

-dt-

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Tovariš Tito je napovedal

Mislimo, da je potrebno spregovoriti o tistih točkah iz govora predsednika Tita, ki ga je imel tik pred volitvami v Beogradu, v katerih se dotika važnih notranjih gospodarskih vprašanj. Iz njih je namreč razvidno, kje je poudarek in katere so naše naloge, ki jih moramo izpolnjevati, če hočemo doseči v nakazani smeri pokazane cilje.

Če bi hoteli povedati v zgoščeni obliki, kar je povedal tov. Tito o gospodarskih problemih, bi to lahko zajeli v naslednjih točkah:

1. v bodoče je treba posvetiti vedno več sil in sredstev za hitrejši razvoj industrije za široko potrošnjo;

2. prednost ima kmetijstvo pred vsemi gospodarskimi panogami;

3. svojih sil in sredstev ne smemo razmetavati, temveč moramo graditi v skladu z možnostmi in potrebami;

4. nepravilnosti, ki se pojavljajo, je treba odpravljati sistematično.

Seveda je to zajeto le v zelo skrženi obliki in le del tistega, kar je sicer povedal tovariš Tito o naših perečih gospodarskih vprašanjih. Potrebno pa je, da o tem govorimo in se zavedamo vzrokov, ki so pripeljali do preusmeritve gospodarske poti, in koristi, ki jih od tega pričakujemo. V tej zvezi je tov. Tito dejal, da smo morali v zadnjih dveh letih nekoliko popustiti oziroma preusmeriti v smeri ostvaritve težke industrije in preiti na hitrejši razvoj industrije, ki proizvaja za široko potrošnjo. Tak korak je bil potreben, ker so postajale investicije že težko breme za naše ljudi, kar se je čutilo na življenjski ravni. Na novi poti smo dosegli do danes že velike uspehe in naša industrija, zgrajena na prejšnji bazični industriji, proizvaja tisto, kar je potrebno našim ljudem.

Tudi kmetijstvo smo zanemarili spriči gradnje bazične industrije. Zato je bilo treba sedaj dati kmetijstvu prednost pred drugimi gospodarskimi vejami. Ogromna sredstva so že bila in bodo še vložena v kmetijstvo in lani smo delno že lahko čutili prve uspehe teh naporov. V svojih komentarjih smo večkrat omenjali, kaj vse je bilo storjenega za razvoj te tako važne gospodarske veje in tega ne bi hoteli ponavljati. Tudi bi bilo odveč, saj tudi če sami ne vidimo vsega, kar se v državi

dogaja na tem področju, nam zadostuje, če se pozanimamo za dela, ki so v zvezi z zboljšavo kmetijske proizvodnje, v teku v koprskem okraju.

Ko je govoril tovariš Tito o drugih vprašanjih, ki so v neposredni zvezi z gospodarstvom, je posebej poudaril pomen delavskih svetov oziroma delavskega samoupravljanja sploh. Opozoril je zlasti na pravice, ki jih imajo delavski sveti, pravice kontrole in odločanja in da je odvisno zlasti od njih, da se odpravijo razne nepravilnosti in podobno, kar se je pojavilo v zadnjem času. Na drugi strani je prav zasluga teh svetov, da so bili doseženi ogromni uspehi, da je narastla n. pr. proizvodnost dela za 22,7 %, da so se v tovarnah sprostile ogromne ustvarjalne možnosti, da se je zboljšala kakovost in povečala izbira proizvodov. Naši delavski sveti so tako pokazali svojo polno vrednost, je dejal tovariš Tito.

V prejšnjem komentarju smo govorili ravno o tem vprašanju in poudarili pomen samoupravljanja ter naloge in pravice samoupravnih organov. Ni dvoma, da bo potrebno v tej zvezi še marsikaj storiti, da bi se ti organi še bolj utrdili, v celoti prevzeli usodo svojih gospodarskih organizacij v svoje roke in s tem najbolj izpolnjevali naloge, ki jim jih je poverila skupnost. Postopno naj bi tudi odpravljali napake, ki se tu in tam pojavljajo in ki povzročajo med ljudmi nepotrebno kritiko. Kot velika gospodarska celota bomo izpolnjevali naloge, ki nam jih nalaga skupnost, če bomo izpolnjevali konkretne naloge v okviru svojega podjetja. Pri tem je in bo v bodoče preskrbljeno, da se bo položaj podjetij izenačil in da ne bo med njimi razlik različne opremljenosti podjetij. Zlasti

se to ne sme odraziti na položaju delavcev v pogledu njihovih osebnih dohodkov. Zato bo moralo, kot je tudi poudaril tovariš Tito v omenjenem govoru, priti v bodoče bolj do izraza razlikovanje med dohodkom, ki je bil ustvarjen z boljšo organizacijo in naporom delavcev, in dohodkom, ki je izraz tržnih gibanj in splošnih ugodnejših pogojev v podjetju. Prvo naj ostane v celoti delavcem, drugače ustvarjen dohodek pa naj služi za pomoč slabo opremljenim podjetjem. V tem smislu moremo tudi pričakovati izpopolnitev predpisov o delitvi skupnega dohodka.

Volitve - splošni ljudski praznik

V piranski občini so se volitve spremenile v splošno ljudsko praznovanje, v pravi praznik. Vse je pripomoglo k temu: od vsestranskih in res dobrih priprav, ki jih je vodila SZDL, do krasne pomladanskega dne. Komaj so se v mladem jutru pokazali obriši slavlolikov in okrašenih volišč, so se začeli pred volišči zbirati ljudje, da čimprej opravijo svojo častno dolžnost. Godba piranske mestne godbe je najprej po mestu, potem pa po sosednjih naseljih budila morebitne zaspance in pripomogla k večanju prazničnega razpoloženja. Nova ozvočevalna aparatura na Tartinijevem trgu je ves dan polnila staro mesto z godbo. Vmes je oddajala navodila volivcem in razna gesla, kmalu po sedmi uri pa je že tudi začela objavljati podatke o poteku volitev na posameznih voliščih v mestu in na podeželju piranske občine. Skoraj istočasno je krenila na pot ocenjevalna komisija, da pregleda vsa volišča in naseja; SZDL in pionirji so namreč razpisali tekmovalstvo za najlepšo okrasitev. Odločitev je bila težka. Za najlepše okrašeno volišče je komisija spoznala volišče v Luciji, za najlepše okrašeno naselje pa Strunjan. Vendar pripominjajo vsi, ki so ta dan videli naše kraje vzdolž obale in še kje drugje, da je bil Piran med najlepše okrašenimi; Tartinijev trg v

zelenju in zastavah in z vrvežem ljudi je bil naravnost lep, medtem ko se zdi druge dni nekam pust zaradi svojih kamenitih sten. In Pirančani so lahko bili upravičeno ponosni na okrasitev svojih volišč; posebno volišče v glasbeni šoli je bilo vzorno okrašeno.

Kakor že pri jesenskih volitvah so se tudi pri sedanjih izkazali pri okraševanju pionirji in mladinci. Pionirji so se tudi ponovno in v še večjem številu izkazali kot častne straže na voliščih in kot kurirji, ki so prenašali poročila volilnih komisij na voliščih občinski volilni komisiji. Svojo nalogo so opravili s tako resnostjo, da zaslužijo vso pohvalo.

Glede okrasitve bi omenil še prizadevanja posameznih podjetij, da dajo svojim objektom na ta praznični dan čim dostojnejši zunanji izraz. Transparenti in zastave med zelenjem so pričali o pomenu, ki ga naši ljudje dajejo takemu dogodku, kot so volitve v republiško in zvezno ljudsko skupščino. Pripomniti pa je treba, da bi naše ladje v pristanišču bile lahko tudi okrašene. Z eno samo zastavo na krmi so kar žalostno izpadle iz vsega okolnega morja barv in zelenja.

Kakor rečeno, je bila že pred sedmo jutraj pred volišči prava gneča. Ljudje so hoteli že kar voliti, »da bo volilna udeležba na njihovem volišču boljše kot drugod«, toda volilne komisije so se dosledno držale določb zakona. »Volivci smo zakon!« so ponekod ugovarjali nestrpnosti, toda volišča so se kljub temu povsod odprla šele ob 7. uri, kot je bilo določeno. Potem je šlo delo hitro izpod rok. Volilne komisije so bile dobro inštruirane, volivci pa so na preteklih zbiorih volivcev tudi imeli dovolj priložnosti, da se nauče, kako naj volijo, če naj bo njihova glasovnica veljavna. Rezultat tega je bil, da neveljavnih glasovnic med vsemi 6846 oddanimi skoraj ni bilo.

V štabu občinske volilne komisije so peli telefoni. Volilna udeležba na posameznih voliščih je skokoma rastla. Kdo bo prvi zaključil, je bilo vprašanje že kmalu po začetku glasovanja. Najprej je kazalo, da bo to volišče Beli križ. Po osmi uri je vodstvo prevzela Lucija. Po deveti uri pa je prispela vest: v Padni in Novi vasi zaključujejo; po zadnje volilne upravičence, ki še niso glasovali, so odšli z vozili, ker je šlo za zelo stare ljudi. Potem so kmalu sledila poročila z drugih volišč, da so volili že vsi volilni upravičenci razen tistih, ki so že prej obvestili volilne komisije, da bodo odsotni. Opoldne je že sedem od 22 volišč končalo z delom. Ostala so čakala samo še na

SLIVJE

Prejšnjo nedeljo smo tudi pri nas imeli letni občni zbor kmetijske zadruge, ki se ga pa niso mogli udeležiti vsi člani zaradi visokega snega in neočiščenih cest. Vendar je zbor dobro uspel, bolje kot druga leta. Naša zadruga je lani zajela celoten odkup, le krompir ni šel ves v promet, ker smo ga pridelali precej in je bil v glavnem industrijski. Za tekmovalstvo za visoke pridelke krompirja bodo skupine iz naše zadruge prejele več kot 900.000 dinarjev. Lanskega programa zadruha ni mogla v celoti izpolniti, ker ni imela dovolj sredstev, razen tega jo precej bremenijo amortizacija za traktor in drugo kmetijsko orodje in za razne obrate, kot so mizarski, krojaški in gostilna, česar se bodo poskušali letos otresti. Razprodali so tudi za milijon dinarjev malega kmetijskega orodja, vsoto pa vnesli v investicijski sklad.

Letos bo naša zadruga adaptirala odkupno skladišče na Tatrach, nabavila si bo pisalni stroj in zidno blagajno, urečila bo poskusno pitališče živine v Slivju v že zgrajenem hlevu. Kasneje tudi na Tatrach, uredili bodo 4 ha novega sadovnjaka, gojili bodo semenski krompir, obnovili 15 ha sadovnjaka, meliorirali pašnike in se pridno lotili vzreje plemenške živine.

neka redkih izjem. Najnerodnejši položaj je imela komisija v Portorožu, kjer se prebivalstvo tako menja, da je težavno vedeti, kdo in zakaj še manjka.

Zvečer je občinska volilna komisija ugotavljala pravilnost izidov na posameznih voliščih. Pozno so bili potrjeni rezultati: od 7145 vpisanih volilnih upravičencev jih je prišlo voliti 6846, torej je znašala volilna udeležba 95,8%, kar je eden najlepših rezultatov v republiki sploh, ne samo v okraju. Tak rezultat je dokaz, da so bile nedeljske volitve manifestacija prebivalstva piranske občine za nadaljevanje take gospodarske in druge politike, ki je privedla našo državo in v njej piransko občino do sedanjih uspehov in ki zagotavlja državljanom tudi v bodoče nenehno boljšanje življenjskih in delovnih pogojev vseh skupaj in vsakega posebej. Morda je res hotel biti nekoliko važen tisti možakar, ki je skupini vaščanov pojasnjeval grafikone gospodarskega uspeha piranske občine, razobešene v izložbah glavnega trga, in zatrjeval, da prav jasno vidi, da bodo pri prihodnjih volitvah čez nekaj let ti uspehi že kar smešno majhni; toda vsi navzoči so ga vzeli resno in kar je glavno — vsem je bilo videti z obrazov, da so pripravljene prispevati, da bo prihodnjič dan volitev še večje slavlje. Jule

VELIKA VOLILNA UDELEŽBA NA PIVŠKEM

Kljub mrazu in zasneženim potem

Kljub mrzlemu vremenu in snegu je 5794 volivcev, kolikor jih je vpisanih v volilnih imenikih, skoro stoo odstotno pokazalo z volilno udeležbo svojo državljansko dolžnost. Imeli smo 36 volišč v 33 vaseh in zaselkih naše občine. Še najbolj so se izkazale oddaljene vasi. Marsikje so že zgodaj dopoldne dosegli stoo odstotno volilno udeležbo; tako v Slovenski vasi, Taboru, Volčah, Suhorju, Palčju, Stari Sušici, na Jurščah in drugod.

Poročevalska služba je opravila svoje delo dobro, zahvaliti se moramo zlasti JLA, ki je dala 7 radioodajnih postaj za zvezo z najbolj oddaljenimi vasi. Zahvala velja tudi kurirjem, ki so se zlasti jutraj trudili, da so prinašali poročila točno. Marsikdo je hodil po snegu uro in še več.

Matična služba ni zabeležila večjih napak. V vsej občini sta bila le dva volivca izpuščena iz volilnih imenikov in še ta dva deloma po svoji krivdi. Nekatere spremembe so nastale zaradi smrti ali odselitve, a že po uradnem zaključku volilnih imenikov, zato jih komisija za volilne imenike ni mogla upoštevati. Vsekakor so bil volilni imeniki veliko boljše urejeni kot lani oktobra.

Zgledno državljansko zavest so pokazali zlasti stari ljudje, saj so glasovali vsi, razen nekaj izjem, ki so že dolgo priklenjene na posteljo. V Stari Sušici je bil

PREGARJE

24. t. m. smo imeli občni zbor naše zadruge, ki je bil kljub delovnemu dnevu in precejšnjemu mrazu zelo dobro obiskan in je nadvse dobro uspel. Dvorana je bila svečano okrašena in čeprav hladna, so vsi vzdržali do kraja, z velikim zanimanjem poslušali zelo dobra poročila in gospodarski program zadruge za letošnje leto ter obilno posegali v razpravo. Letošnji občni zbor je dokazal, da ima naša zadruga dobro vodstvo, uživa zaupanje članstva, zato tudi ni bilo nobenih težav pri izbiri novega upravnega odbora in pospeševalnih odborov kakor tudi pri odobritvi programa, ki dejansko zajema najnujnejše potrebe, ki jih člani in zadruga lahko uresničijo letos. Občnega zbora so se udeležili tudi zastopniki Okrajne zadrugne zveze iz Kopra, Zadrugne poslovne zveze iz Sežane in njihov ljudski odbornik dr. Stanko Kovačič, ki je pri vseh zadrugnikih zelo priljubljen in jih večkrat obišče.

Prehuda vnema

Ze res, da so morala biti volišča minulo nedeljo odprta od sedmih zjutraj do sedmih zvečer, kot je veleval zakon. Vendar pa smo bili takole potihem kar nekoliko jezni na tiste, ki so čakali popoldanskih ur, da so prišli voliti — posebno tam, kjer sicer ni bilo snega ali drugih ovir.

Tudi na volišču v Dolnjih Ležeh v divjaški občini so povečini volivci že dopoldne oddali svoj glas za izbrano kandidata. Manjkal je le še en sam — Armando Cotar. Ze poprej je povedal, da bo prišel voliti šele po drugi uri popoldne, ker je dopoldne zadržan na Pivki kot predsednik volilnega odbora volišča 7 (Gračec). Dovolj utemeljen razlog seveda. Vendar pa volilni odbor v Dolnjih Ležeh ni bil takih misli. Bil je v vsem svojem sestavu strahovito hud na izostalega volivca Cotarja, saj so morali imeti »samo zaradi njega« volišče še naprej odprto. In ko se je popoldne le pojavil, da opravi svojo državljansko zavest, so ga napadli vsi po vrsti kot sami razdraženi sršeni: »Pa zakaj, pa to in ono?« Sicer pa so ga tako imeli na sumu, da nemara sploh ne bo volil; celo na Pivko so telefonirali, kako in kaj je z njim.

Naj bo tako ali drugače, zadeva je mimo, nauk pa je ostal. Nauk za občinsko volilno komisijo, naj prihodnjič ob podobnih priložnostih bolje pouči člane vol. odborov, kako naj se obnašajo, da ne bodo volivci nezadovoljni in v prepričanju zapuščali volišča. Ne glede na to, če so že vsi oddali svoj glas ali ne, je moralo biti volišče odprto od sedmih do sedmih, ker je pač tako določil zakon, ki ga ne gre po svoje spreminjati in s tem krati državljanske pravice posameznih volivcev. Tudi pri tem moramo pokazati dobro mero potrpljenja, posebej pa človeškega razumevanja za potrebe in življenjske razmere svojega državljana. —ro

Več pomoči in razumevanja

Nedavno je bila na seji okrajnega Sveta za notranje zadeve in splošno upravo osrednja točka dnevnega reda poročilo o delu sodišč. Pri pregledu sklepov so ponovno sprejeli priporočilo občinskim odborom, naj vendarle poostrijo kontrolo pri dajanju potrdil o lastništvu stanovanj priseljenim osebam, ko pa skoraj vedno gre za podnajemniška razmerja in se sčasoma znajde v enodružinskem stanovanju po več družin hkrati. V bodoče naj bi taka potrdila dobili le lastniki stanovanj. V februarju letos se je na naše področje priselilo 380 ljudi, za katere ni nikjer stanovanja, toda občine so jim vendar dale potrebna potrdila.

V okraju deluje razen Okrožnega sodišča pet okrajnih, v izčrpnem poročilu predsednika Okrožnega sodišča Ivana Repina so bila poudarjena glavna vprašanja, ki zadevajo probleme dela sodišč. Z razvojem gospodarskega in komunalnega sistema raste tudi družbena vloga sodišča. Sodstvo je razen predstavniških organov najvidnejši in najodgovornejši organ v naši družbeni izgradnji. V pripravi je razširitev pristojnosti okrajnih sodišč v kazenskih in civilnih zadevah. Lani so okrajna sodišča rešila nad 22.000 zadev, Okrožno pa nekaj nad 1650. Na enega sodnika je torej odpadlo mesečno približno 143 zadev. Pri tolikšnem obsegu dela pa bo tem organom v bodoče treba nuditi nekaj več pomoči, zlasti kar zadeva vprašanja delovnih prostorov in stanovanj. Z ustanovitvijo Okrožnega sodišča je namreč prišlo v Koper osem sodnih uslužbencev in štirje sodniki. Le dva od teh sta dobila primerno stanovanje. Pet uslužbencev sodišča stanuje v celicah bivšega zapornega oddelka, zato ni čudno, če ljudje zapuščajo svoja službena mesta in tudi ni čudno, da pri sodiščih ni moč izpolniti še prazna delovna mesta, kar zlasti velja za okrožno sodišče.

V razpravi so se navzoči zavzemali za ostrejšo kaznovanje prestopkov gospodarskega kriminala, za ostrejšo kaznovanje krivcev prometnih nesreč, zlasti kadar gre za vinjenost, in za ostrejšo kaznovanje pobegov oziroma vodenja ljudi čez mejo. Glede na vprašanje mladinskih prestopkov pa so se zavzemali, naj bi sodbe bile nekaj potek za mladoletnika in da bi se socialno skrbstveni organi morali vendarle več zanimati za otroke oziroma mladince, v kakšnem okolju živijo in kaj jih je pripeljalo na zatožno klop. Pri tem bo potrebno zares kar najbolj pozorno načeti vprašanje strokovnega dela pedagogov, kajti velikokrat je čutili, da se vendarle premalo zanimajo za življenje in delo zaupanih jim otrok. Pogostokrat so kazni za manjše prestopke v šolah in v domovih nevzgojne.

Občinskem ljudskim odborom bodo poslali priporočilo, naj iz vrst članov občinskega sveta za notranje zadeve in splošno upravo in ljudi, ki uživajo ugled med občani, ustanovijo nekakšno poravnalne svete, da bi tako razbremenili sodišča od tistih drobnih pravnih, žalitvenih tožbah in podobno. Hkrati bodo priporočili občinam in nekaterim organizacijam ustanovitev službe za pravno pomoč.

Bilo bi prav . . .

... če bi na predvolilnih sestankih delavskih svetov razpravljali o gospodarski analizi dosedanjih uspehov, pokazali, kako so se v okviru kolektiva gibalna materialna razmerja, število zaposlenih, plačni sklad in kako so se reševali gospodarski problemi;

... če bi gospodarske organizacije ustanovile komisije za sklepanje in odpravljanje delovnega razmerja;

... če bi se gospodarske organizacije takoj lotile priprav za delo pri razširjanju tistih vprašanj, od katerih je odvisno tudi pravilno ugotavljanje mesta vsake gospodarske organizacije v okviru enotnega kriterija;

... če bi tarifne komisije gospodarskih organizacij imele neposredno zvezo s tarifnimi komisijami občinskih ljudskih odborov in z njimi tesno sodelovale;

... če bi gospodarske organizacije posvetile posebno pozornost kadrovski službi zaradi povečanja delovne storilnosti in sistematičnega ter splošnega izobraževanja in izpopolnjevanja članov delovnega kolektiva;

Kaj pravijo drugod

Na številnih gorenjskih voliščih so že dopoldne volili vsi volivci. Volilna udeležba večja kot na prejšnjih volitvah

Se preden se je včerajšnji dan začel dobro svitati, je že zavladalo svečano volilno razpoloženje, saj so nekatera volišča, denimo na Jesenicah, oživila že ob petih zjutraj. Prvi so volili delavci, ki so potem odhajali na redno delo.

Čeprav je bil včeraj že tretji spomladanski dan, so jutranji volivci imeli sneg na plaših in klobukih, ko so stopali na volišča. V nekaterih hribovskih krajih pa so morali sneg kar krepko gaziti. Šele čez dan je posijalo sonce. Kljub takemu jutranjemu vremenu pa so ljudje, ki so v gručah postajali pred zvočniki, lahko že v prvih popoldanskih urah ugotavljali iz poročil izredno lepo volilno udeležbo. Volivci so odločno izpričali svojo državljansko zavest, svojo pripadnost socialističnemu razvoju domovine in miru v svetu. Volilna udeležba na nedeljskih volitvah je bila namreč še mnogo boljše kot bržkone na katerikoli dosedanjih volitvah. To je dokaz, da volivci zelo pozitivno ocenjujejo rezultate našega družbeno-ekonomskega razvoja in uspehe naše zunanje politike.

Ob pol enih popoldne je v celotnem okraju Kranj volilo že 77,3% volivcev, medtem ko je ob tej uri lansko jesen na volitvah v ljudske odbore volilo le 69,4% gorenjskih volivcev. Ta podatek je navdušil vse tiste, ki dotlej iz kakršnihkoli razlogov še niso volili, pa je zvalil, da so se na hitreje namenili proti svojemu volišču.

POMOČ OB PRAVEM ČASU

Mali Branko Semič iz Kodretov v Zgornji Branici, devetletni učenec osnovne šole, se je lani pri igranju ponesrečil in si hudo poškodoval jetra in pljuča. Ker so starši kmetje z majhnim posestvom, seveda niso socialno zavarovani in bi torej morali sami plačati vse dokaj velike stroške zdravljenja v šempetrski bolnišnici. Bila pa je velika sreča v nesreči, da so pametni starši otroka zavarovali v kolektivnem zavarovanju v šoli. Zavarovanje je izvedel Državni zavarovalni zavod preko svoje podružnice v Postojni.

Zavarovalni agent Mohorčič iz Štjaka je takoj ob nesreči ukrenil vse potrebno in je DOZ po ugotovitvi vseh okoliščin ponesrečenemu otroku priznal zavarovalnino v znesku 40.000 din. Polovico od tega je bilo treba plačati bolnišnici za zdravljenje, medtem ko je ostali znesek zavarovalnica naložila na posebno hranilno knjižico na otrokovo ime.

Tako je pametno dejanje ob pravem času rešilo družino hudih skrbi.

Violinist

MAKSIMILIJAN SKALAR

Koncert v Kopru

Glasbena šola v Kopru bo priredila dne 1. aprila 1958 v svoji dvorani koncertni večer, na katerem bodo nastopili violinista prof. Maksimilijan in Olga Skalar ter pianistka prof. Ivanka Lipoglavšek. Prof. Maksimilijan Skalar je eden najspodobnejših violinskih pedagogov, absolvent »Mojstrske šole« v Pragi; deloval je kot koncertant in pedagog v Beogradu, nato v Avstriji ter končno v Ljubljani, od koder se je pred tremi leti preselil v Koper, kjer na Glasbeni šoli vzgaja vrsto bodočih violinistov. Med njegove številne učence sodita tudi obe hčerki, Sabina in Olga. Sabina Skalar je že nekaj let v Ameriki, kjer končuje študij, obenem pa z uspehom nastopa na ameriških koncertnih odrih. Olga, ki bo s svojim očetom nastopila na koncertnem večeru v Kopru, pa bo letos absolvirala Srednjo glasbeno šolo v Ljubljani. Pianistko Ivanka Lipoglavškovo pozna naše občinstvo z njenega zadnjega koncerta.

Koncert, ki ga pripravljajo naši umetniki, bo obsegal dela Bacha, Haendla, Vivaldija, od domačih skladateljev pa bodo zastopani Bravničar, Stolcer-Slavenski in Lovec.

Nove revije

OBZORNIK '58, ŠTEV. 3

Iz vsebine:

F. M. Dostojevski: V ječi, Vera Albrecht: Kip, Krt (pesmi), F. K.: Matvež Ravnikar-Poženčan, Jože Kranjc: Trije govori direktorja Campe, Franc Planina: Po deželi Siptarjev, Jordan Jovkov: Albena, Lancelot: Hogen: Težnost in diagrami, William Saroyan: V trgovini revežev, Juvenal: Prizor iz nočnega življenja v starem Rimu; Na pragu veselja, Raketa — motor za pot k zvezdam, Kurt Tucholsky: V hotelski dvorani, Curtis C. Dumm: Smrtna proga, Damon Runyon: Starci z gore; Če si hočete ohraniti zobe.

Slikovne priloge: Po Kosmetu, Na pragu veselja.

NOVA OBZORJA, ŠTEV. 1—2

Iz vsebine:

Boris Pahor: Bolničarji, Simonides — Kajetan Gantar: Muze, Junakom Termopil, Dadane; Jaro Dolar: Dr. Ferdo Kozak, Vladimir Levstik; Vladimir Levstik: Sestri Jeli; Vitomil Zupan: Hiša v neki ulici, Roman Bratuž: Ekloga o sodobni slovenski poeziji, Branko Hofman: Hvalnica mesečini, mačkam in jazzu; Anton Vodnik: Nočni triptih, Dane Zajc: Tihi boš koraki, Dušan Mevlja: Restavracija b kategorije, Marica Skorjanc: Ko boš umiral, Fran Šijanec: Surrealizem v Jugoslaviji, Janez Gradišnik: Pogled na francoske revije, Jara Ribnikar — Jože Kastelic: Dve zgodbi o medvedih, Janez Gradišnik: Sedem vprašanj Evropejcem, Herbert Grün: Zapiski mojstrovini in mojstrstvu nasploh, Janez Svajncar: Srečanje, Marja Boršnik: Sodelovanje Ferda Kozaka s Prežihovim Vorancem, Janez Gradišnik: Posebnež v novi obleki, Norman Rosten — J. F.: Se lahko igram z vašo deklico, J. K.: Socialni kritik angleške družbe, Estet in zgodovinar: Janko Messner: Svica skozi okno vlaka, Branko Rudolf: Poskus monodrame v Mariboru.

KNJIŽNE NOVOSTI — Marička Rudarski in njene pesmi (Branko Gradišnik), Dva Pradolinskega romana (Janez Gradišnik), Luči z mrčne ceste — Viharni piš (Slavko Jug), Primer sodobnega jugoslovanskega romana — Tam za sedmimi jeseni (Viktor Konjar), Biseri mozaik Amerike — Ozri se proti domu, angel (Slavko Jug).

O publikacijah založbe Obzorja.

MEDITACIJA OB GOSTOVANJU SOLISTOV LJUBLJANSKE OPERE — VEČER ARIJ IN BALETA

Igrajo za red »podeželje«

Če nas tujec, pripadnik velikega naroda, vpraša po našem kulturnem življenju in mu naštejemo, da imamo dve stalni operni hiši (v Ljubljani in Mariboru), Slovensko filharmonijo in redni radijski orkester v Ljubljani, simfonične koncerte v Mariboru, štiri ali pet poklicnih dramskih gledališč, mešani zbor Slovenske filharmonije, pa številne amaterske pevske zборе in dramske družine, potem se zrcali temu človeku v očeh občudovanje in spoštovanje, ker ve, da smo majhen narod in da kultura veliko stane. Ob vsej tej kvantiteti pa poznajo tujci tudi našo kvaliteto, spoznali so jo ob številnih gostovanjih v naši deželi ali ob priznanjih in odlikovanjih, ki so jih dosegli naši umetniki v tujini.

Vse to je res. Res pa je tudi, da zlasti v zvezi z glasbeno umetnostjo omenjamo predvsem imeni naših dveh največjih središč: Ljubljane in Maribora. Na »podeželju«, da tako imenujem vse druge večje in manjše kraje, pa so skoraj edina oblika glasbenega izživljanja pevski zbori, sem in tja kak salonski orkester, šolski orkester nižje glasbene šole, redke instrumentalni ali vokalni solisti, še redkeje koncertant. Edina zveza s svetom glasbe nam je radio, morda še televizija ali gramofon, redko kino. O tem, ali sta umetnost tudi radio in televizija, je bilo popisanega že veliko papirja. Toda do zdaj sta ostala to le genialna dosežka tehnike in nam ne moreta nadomestiti pristnega kontakta s človekom in njegovo umetnostjo. Vse to ni nič novega in vse to so spoznali tudi v Ljubljani in Mariboru.

Do zdaj smo slišali le o gostovanju dramskih gledališč, posebnost, ki imajo manjšo zasedbo in niso prostorninsko in scenosko preveč zahtevna. Operne hiše pa so bile trdno zasidrane v svoji matični luki. Le včasih so redki solisti peli arije iz popularnih oper tudi na podeželju. Seveda jih ni spremljal orkester, ker je bilo vedno vprašanje prevoza in bodimo odkriti — predvsem finančnih sredstev. Zdi se pa, da se je letos vse le nekam premaknilo: prvi korak je naredila ljubljanska Opera. Ni se odpravila daleč: med težko železo in fino obdelano jeklo Litostroja je ponela veselo in pestro Smetanovo »Prodano nevesto«. Uspeh je bil nesluten tudi za optimiste in številni delavci so postali ne samo obiskovalci, ampak vneti ljubitelji operne umetnosti in ne samo lahko spevnih del kot je »Prodana nevesta«, ampak celo mrčnih in težko dojemljivih oper kot so Kogojev »Črne maske«. Potem je sledilo še več gostovanj Opere po ljubljanskem okraju. Premaknila se je tudi Opera v Mariboru in priredila številna gostovanja po svojem okraju.

Se več: v Ljubljani se je društvo »Glasbenih umetnikov Slovenije« odločilo, da bo prirejalo na podeželju poljudne koncerte. Ideja je vzniknila v okviru predvolilne dejavnosti, obljubili pa so, da s tem ne bodo prekinili niti pozneje. To združenje, v katerem je večina naših vokalnih in instrumentalnih solistov, je sklenilo, da bodo obiskovali predvsem take kraje, kjer nimajo priložnosti poslušati koncerte ali gledati opere. Program, ki ga izbirajo za ta gostovanja, sestavlja predvsem arije popularnih del operne tvornosti, izvajajo pa ga solisti ljubljanske Opere, orke-

stra in baleta. Sindikalna podružnica Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani je še sklenila, da bodo prirejali nedeljske matineeje. Za zdaj je predvidenih sedem takih koncertov, vstopnina bo minimalna, del dohodkov pa so namenili za finansiranje koncertov na podeželju, kjer naj bi bila prav tako minimalna vstopnina. Morda bo tak koncert prihodnjič tudi pri nas?!

In zdaj smo doma. Vsej tej razgibani dejavnosti v zadnjem času in pa našemu Zavodu »Primorske prireditve« se moramo zahvaliti, da smo tudi v Kopru doživeli obisk članov ljubljanske Opere, imeli smo prireditev VEČER ARIJ IN BALETA. Pravzaprav lahko rečemo, da je bila to še druga glasbena prireditev v času obstoja tega zavoda, kajti slabo servirane operete »Pri treh mladenkah« ne štejemo. V najlepšem spominu pa nam je še otvoritev lanskega »Primorskih prireditev« z odličnim večerom arij v izvedbi radijskega simfoničnega orkestra in naših najboljših solistov Bukovčeve, Brajnika in Korošca. Primerjave v kvaliteti drugi večer, ki smo ga slišali v Kopru v ponedeljek, 24. t. m., s tistim prvim pač ne vzdržijo. To ne gre na račun dobrih solistov, kot je bila sopranistka Nada Vidmarjeva, tenorist Janez Lipušček ali basist Friderik Lupša ter odličnega baletnega dua Tatjane Remškarjeve in Staneta Polika, pač pa na račun orkestra Ljudske milice iz Ljubljane pod vodstvom Rudolfa Stariča. Solistom orkester ni bil enakovreden in to nas je nekoliko razočaralo, kajti če pride kdo iz našega glavnega mesta, pričakujemo več in boljše. Program je bil popularen, kot je namen teh večerov, in je poslušalce zadovoljil. Namen je bil torej dosežen, čeprav je vprašanje, kaj ima dejansko od takega večera tisti poslušalec (tu pride zlasti v poštev mladina), ki celotne opere ne pozna in so mu posamezne melodije znane le s plošč, ki jih posluša preko radia.

Ob vsem tem sta se porodili dve vprašanji: ali bi lahko imeli takih glasbenih večerov več in ali bi bilo mogoče, da naši ljudje spoznajo več operne umetnosti. Na oboje lahko odgovorimo pritrdilno: da. Orkester v taki zasedbi lahko sestavimo tudi v Kopru kadarkoli in gotovo ne bi bil prevelik izdatek za »Primorske prireditve«, če bi moralo priti iz Ljubljane le nekaj solistov. Posebno še, ker imajo na razpolago osebni avtomobil in svoj avtobus. Da, avtobus. Tu pa je rešitev drugega vprašanja. Ko sem gledala v Ljubljani opero »Črne maske«, sem naletela na predstavo, za katero je Kranj rezerviral 350 vstopnic. Pred gledališčem je stalo pet avtobusov: na štirih je pisalo Iskra — Kranj. »Primorske prireditve« imajo enega, gotovo pa bi še podjetje Tomos in drugi dali vozilo svojim delavcem in uslužbencem.

V Ljubljani imajo veliko abon-

majev, eden od teh se imenuje »P«. Morda ne pomeni »podeželje«, toda lepo bi bilo, če bi bilo to res in če bi takrat med drugimi vozili, ki bi čakala pred Opero konec predstave, bila tudi koprška. Ko bi naši ljudje spoznali operna dela tudi na odrskih deskah, bi imeli od takih »Večerov arij« še veliko več in bi jih še bolj obiskovali.

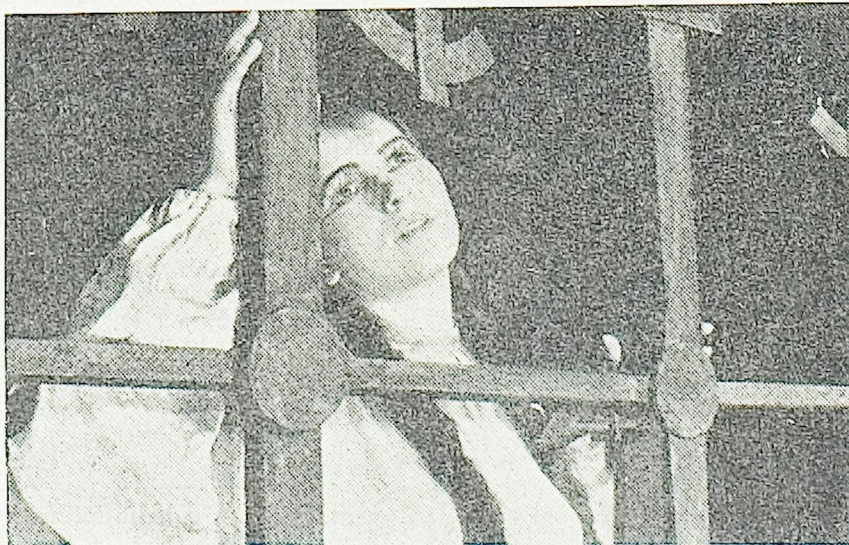
Z. L.

Razstava
LOJZETA SPACALA
v Trstu

Slikar LOJZE SPACAL

V četrtek, 20. marca, je bila v galeriji Casanuova v Trstu odprta osebna razstava akademskega slikarja Lojzeta Spacala. Razstavljena dela, olja na platnu, črnobeli in barvni lesorezi, vrezljane in barvane plošče ter dela uporabne umetnosti, bodo pozneje na razstavi v Milanu in Rimu. Po dobi nastanka so to nova dela, nastala leta 1957 in letos, motivi pa so iz mest Trsta in Pariza, iz Istre (Piran, Poreč, soline), Krasa pa tudi iz Makedonije.

V svojem dvajsetletnem slikarskem udejstvovanju je imel Spacal v raznih mestih že nič manj kot 128 razstav. Med temi so bile tudi retrospektivne, kjer je bilo razstavljenih okrog 150 del. Med mesti, kjer so bile razstave, pa najdemo skoraj vsa pomembnejša evropska slikarska središča, pa tudi San Francisco, Pittsburgh, Sao Paulo, Tokio itd. Na teh razstavah je prejel umetnik različne nagrade, med temi tudi »Nagrada mesta Rima« na VII. Quadriennali. Njegova dela so v raznih znamenitih evropskih in ameriških zbirkah in v mnogih muzejih ter državnih galerijah.

O ljudski igri MIKLOVA ZALA, ki jo je z uspehom uprizorilo DPD Svoboda v Izoli in imelo tam že okrog 10 predstav, smo že pisali. Zdaj pa bomo imeli priložnost spoznati prizadevne člane izolske dramske sekcije še v Kopru. V ponedeljek in sredo, to je 31. marca in 2. aprila, bomo videli namreč »Miklovo Zala« tudi na deskah našega gledališča. Na sliki Zala (Bogdana Jež) v turški ječi

Nabratko

K O P E R

— Uprava in mladinska organizacija koprškega učiteljskega pripravila že drugo leto praznovanje Dneva učiteljskega, ki je bil letos združen s praznovanjem obletnice ustanovitve zavoda in s praznovanjem začetka pomladi. Zaradi slabega vremena je odpadlo na predvečer kresovanje na Markovem hribu, na sam praznik, v soboto 22. t. m. pa je bil na učiteljsko skupni sestanek dijakov, profesorskega zbora, staršev, članov šolskega odbora in drugih ljubiteljev zavoda. Ob tej priložnosti so dijaki pripravili pester program, ki ga je otvoril ravnatelj učiteljskega Jože Valentinčič s kratkim nagovorom. Dijaki višjih letnikov so govorili o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji, o problemih mladostnika, o vplivu filma na vzgojo, recitirali so pesmi svojih sošolcev, ženski zbor učiteljskega pa je nastopil pod vodstvom dveh gojencev pevovodskega oddelka in svojega profesorja Mirana Hasla. Po sporedu so se starši pogovorili z razredniki in si ogledali razstavo ročnih del in risarskih izdelkov. Zvečer so imeli dijaki učiteljskega svoj drugi tradicionalni ples.

P O S T O J N A

— Občinski festival pripravljajo v zvezi z občinskim praznikom za 27. april. Pri programu naj bi sodelovali vsi pevski zbori iz občine, Postojnski pevski zbor bo skupno z orkestrom izvajal Gobčevo kantato, nastopil pa bi tudi skupno z zborom iz Prestranka. Združeni pevski zbori postojnske občine bodo zapeli obvezne pesmi za revijo v Kopru. Nastopila bosta tudi združena mandolinistična zbor Postojne in Hruševja, orkester in recitatorji iz Prestranka.

S E N O Ž E Č E

— Sicer nekoliko prepozno, predvsem zaradi slabega vremena, vendar pa v veliko zadovoljstvo vseh žena in posebno mamic, so priredili učenci osemletne šole 16. t. m. v Senožčah igrico »Snežulčica«, 23. t. m. pa so gostovali tudi v Dolenji vasi. Po igri so pionirji zapeli nekaj pesmi. Naj povemo še to, da se naši pionirji že sedaj pripravljajo na zaključno prireditev ob koncu šolskega leta.

H R P E L J E

V ponedeljek, 24. marca, so uprizorili v občinski prosvetni dvorani v Hrpeljah člani tržaškega narodnega gledališča Mazarinijevo tridejansko komedijo »Naši ljubi otroci«. Kakor vedno, tako so tržaški gostje tudi tokrat v celoti izpolnili pričakovanje hrpeljske publike. Režija je imela srečno roko pri razdelitvi vlog in je zagotovila uprizoritvi te komedije nedvomen uspeh. Dovolil bi si skromno pripombo: naj bi mnogi naši igralski ansambli, pa ne samo amaterski, prisluhnili odrskemu jeziku teh resnih umetnikov. Mimika, zlasti obrazna, pa spričuje občuteno podoživljanje teksta, kar tudi uprizorjanje komedije dvigne na raven prave igralske umetnosti.

P I V K A

V pivški občini letos zelo dobro deluje Ljudska univerza. V zadnjem času so imeli 7 predavanj, ki so bila zelo dobro obiskana. Večina predavanj je bila s področja domače zgodovine. Pripravili so jih študentje-domačini, ki študirajo v Ljubljani. Eno predavanje je imel tov. Trček, član CK LMS, predaval je o svojih vtisih s potovanja po Sovjetski zvezi. Iniciativa pivških študentov je vredna pohvale.

*

Najbolj delavno prosvetno društvo v pivški občini je PD v Zagorju. V okviru priprav za praznovanje 1. maja pripravljajo člani dramske sekcije kar dve predstavi: komedijo »Dva ducata rdečih vrtnic« in Budakov »Metel«.

OB VOLITVAH — TUDI BEŽEN POGLED NAZAJ

Nekoč smo se borile za volilno pravico — danes volimo in smo voljene

Danes se nam zdi naravno, da imajo tudi žene volilno pravico, da lahko volijo in da so voljene. Vedno pa ni bilo tako. Kakor je vsa človeška zgodovina nenehna boj za napredek, proti izkoriščanju in za boljše življenje, tako so si morale tudi žene priboriti pravice, za katere bi človek sodil, da so samoumevne in naravne. Toda prav tako kot nekoč vla-

dajoči sloj ni razumel, da sta mu delavec in kmet enakovredna, so bili še v polpretekli dobi možje, ki niso razumeli, da morata mož in žena prav tako kot v družini sodelovati tudi v državi in da je socialno pravična ureditev mogoča le na podlagi enakopravnosti in sodelovanja. Kako je bilo v predaprilski Jugoslaviji?

Mladoletni, slaboumni, kaznovani — in žene

niso imeli volilne pravice. In kljub temu so se tedanje vladajoče stranke upale trdit, da so glas naroda in da vladajo po volji naroda. Kot bi žene ne tvorile več kot polovico tega naroda in izpolnjevale dolžnosti državljanke. Seveda tiste dolžnosti, ki so jim jih pustili izpolnjevati. Volilne pravice n. pr. niso imele, da bi lahko sodelovale o svoji usodi, niso bile za enako delo enako plačane kot moški, odpravili so jih iz proizvodnje in od izobrazbe, da ne bi dosegle gospodarske osamosvojitve ter jih hoteli prepričati, da je edina njihova naloga v življenju, da se čimprej poroče in rode čimveč otrok.

Vse naše žene so že pred desetletji spoznale, da je njihova politična enakopravnost eden prvih pogojev, da se dvignejo do polnopravne državljanke. In čeprav nekdanja ustava stare Jugoslavije ni izključevala možnosti, da žena dobi volilno pravico, je vendar nobena vlada ni dala, kajti na površje so prihajale struje, ki so nasprotovale demokratičnim idejam enakopravnosti, med posamezniki in narodi. In povsod, kjer so prihajale ali se prihajajo na oblast take struje, ustvarjajo nevzdržen položaj za žene.

Vsa napredna socialna gibanja v tedanjem času, vse napredne stranke so imele v svojem programu tudi borbo za žensko volilno pravico. Prav tako razna ženska društva in Jugoslovanska ženska zveza. Zlasti žene-delavke so bile aktivne pobornice za to pravico in znani so številni manifesti, proglasi in resolucije iz takratnih gibanj. Tekstilne delavke v Kranju in Mariboru so celo stavkale. Na svojih zborovanjih so žene z govorniškega odra in iz prepolnih dvoran, z rdečimi rutami in bluzami, kot bi hotele pokazati, s katere strani pričakujejo pomoč, metale izzivne klice vladajočemu razredu: hočemo enakopravnost v socialnem, ekonomskem in kulturnem pogledu in s tem v zvezi na prvem mestu volilno pravico. In te zahteve v tistih časih težke reakcije in političnega preganjanja niso bile majhna stvar.

Vse, kar so žene dosegle, pa je bilo, da je leta 1940 pravosodno ministrstvo izdelalo načrt volilnega zakona, ki je zlasti žene globoko razočaral. Po tem načrtu bi namreč smele voliti le tiste žene, ki imajo fakultetno izobrazbo, kako strokovno znanje, opravljajo samostojno službo ali vodijo samostojno obrt, za katero plačujejo davek. Volilno pravico pa je ta načrt odrekal delavkam, kmeticam in gospodinjam. To seveda ni bil pogoj za politično enakopravnost.

Bolj kot kdajkoli so se žene zagrizle v borbo za svojo volilno pravico. Vedno bolj pogosti so bili množični sestanki in zborovanja, kjer so to zahtevale in pomoč naprednih sil, zlasti Komunistične partije, jih je prepričala, da to ne bo ostala prazna parola. Tega niso zatreli niti vedno pogostejši in ostrejši izpadi političnega preganjanja, niti koncentracijske taborišča in zapor. Iskra borbene odločnosti se je razvnela v ogenj, ki ni več ugasnil in je pripeljal do dokončne zmage — v času narodno-osvobodilne vojne.

Skupaj se borimo, imamo skupne dolžnosti in pravice

O tem, da se je žena borila skupno z možem, da je pomagala izbojevati zmago in svobodo, so bile napisane dokumentarne in umetniške knjige. Toda še preden je bila zmaga dokončna in popolna, je žena že dosegla tudi pravice, za katere se je bojevala dolga desetletja: svojo volilno pravico. Posluževala se je na osvobodjenem ozemlju, pri volitvah v prve krajevne ljudske odbore.

Naša koprška kandidatka Marija Aljančič pripoveduje iz svojih spominov na prve volitve na Primorskem:

»Bilo je v pozni pomladi leta 1944, ko smo začeli na osvobodjenem ozemlju Primorske s pripravi na volitve v prve krajevne narodnoosvobodilne odbore in za delegate za okrajno skupščino. Danes se nam zdijo volitve že tako znane in običajne stvari, takrat pa je bilo to nekaj novega, posebno za nas mlajše, ki smo zrastle v času italijanske okupacije. Takrat smo prvič v zgodovini volili v oblastne organe ljudi iz svojih lastnih vrst. Z vso resnostjo in zavzetostjo so se ljudje pripravljali na volitve kljub vsakodnevnim nevarnostim, napadom Nemcev in belo-

gardistov, ki so prihajali iz svojih postojank, da so po naših vaseh požigali, ropali in morili.

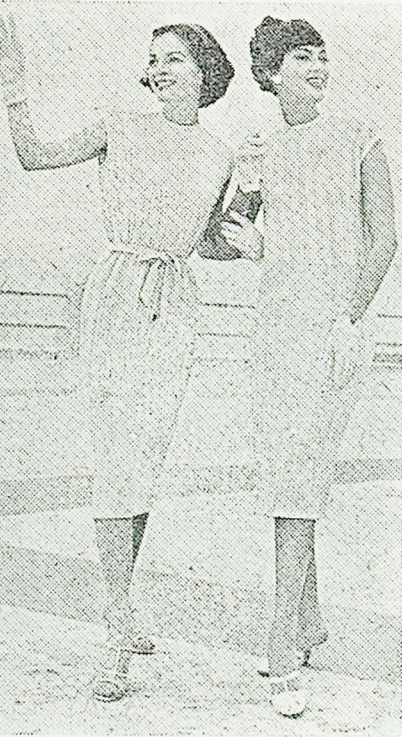
Na naše ozemlje, Baško okrožje, sta prišla takrat tovariš Franc Kimovec-Ziga in pokojni tovariš Jože Srebrnič. V malem gozdiču blizu vasi Palice, sta se posvetovala z aktivisti in skupaj so imenovali krajevne volilne komisije.

Kot član okrajne volilne komisije sem bila zadolžena, da ob dnevu volitev obiskujem volišča in ugotavljam rezultate. Naj vam povem en sam primer, kakšen je bil takrat potek volitev. Gre za vas Lazec, ki je bila požgana, tako da niso mogli pripraviti volišče v nobeni hiši, pač pa v kozolcu, od koder je bil daleč naokoli razgled, da bi lahko takoj opazili, če bi se približeval sovražnik. Na vseh bližnjih vzpetinah so bili na straži pionirji. Kozolec je bil tako slavnostno okrašen z venci in zastavami, da bi bil še danes lahko za vzgled marsikateremu volišču.

Volitve so se začele popoldan in smo jih zaključili v nekaj urah s 100% udeležbo. Dvema bolnikoma je član komisije odnesel glasovnice na dom. Takrat so žene prvič volile in tudi bile izvoljene. Neveljavnih ali prečrtanih glasovnic ni bilo. Takrat nas je trdno družila enotnost v boju za osvoboditev.

Podobno so potekale volitve po vsej Primorski. Zgodilo se je, da je volitve prekinil napad okupatorja, pa so jih nadaljevali pozneje. Kljub težavam so vsi naši kraji še v času borbe izvolili na demokratičen način svoje predstavnike in organe ljudske oblasti.

Toda tudi to je že pretekla doba. Vsi dobro vemo, da je osvoboditev ob vsem drugim prinesla ženam še enakopravnost in aktivno ter pasivno volilno pravico. Njihove želje in sanje so bile uresničene, dolgoletna in vztrajna borba, polna muk in ponižanja, kronana z uspehom. Zato ni čuda, da so se udeleževale prvih volitev žene zelo svečano, s sol-

Vreče — vsaka jih bo imela, niso več moderne — niti modni kreatorji si niso edini, kaj šele tiste, ki naj bi jih oblekle. Toda domiselni ljudje se vedno najdejo: če vam vreča ni všeč, ali ni več moderna, jo prevežite s pasom in vsem bo prav!

zami v očeh in je bil to zanje velik praznik. Danes se nam zdi naša udeležba na volitvah že nekaj samo ob sebi umevnega in potrebnega.

Od tistih prvih volitev jih je bilo že toliko in vedno, so se jih udeležile žene kot volivke in kot kandidatke. Zavedale so se, da s svojo udeležbo

glasujejo za uresničitev socialističnih načel in odnosov

in da volijo tiste, ki so s svojim dosedanjim delom in nenehno borbo izpričali, da bodo z novimi silami in poletom še razširili in poglobili že dosežene rezultate in pridobitve. Ti rezultati pa niso majhni — najdemo jih v izgradnji, v gospodarskem razvoju, industriji, kmetijstvu, na vseh področjih našega življenja in predstavlja resno osnovo za nadaljnji dvig družbenega in političnega standarda. V teh velikih nalogah so in bodo sodelovale tudi žene. Tiste žene, ki nekoč kot mladoletni in slaboumni niso imele volilne pravice, pa se danes v milijonskem številu udeležujejo volitev (več kot polovica vseh vpisanih volivcev so žene), na tisoče žena kandidira in so izvoljene v razne organe ljudske oblasti, od občinskih do zveznih. Odstotek volivk, kandidatk in izvoljenih pa je višji od volitev do volitev. Žene si pridobivajo s svojim delom na najrazličnejših področjih našega družbenega življenja vedno več zaupanja in upravičujejo priznanje enakopravnosti. V našem pestrem in prekipajočem življenju v gospodarstvu, v raznih društvenih in družbenih organizacijah ter v organih družbenega upravljanja so našle svoje mesto in s svojim delom kot delavke ali ljudski odborniki izpričujejo zrelost kot družbeni delavci in graditelji socializma.

Človeška zgodovina je resnično ena sama povest o napredku in poti, ki pelje naprej. Z. L.

Pismo uredništvu

TOVARIŠ UREDNIK!

K pismu »Bralke iz Izole nam pišejo«, objavljeno v 11. številki Slovenskega Jadrana z dne 21. tega meseca, daje društvo »Napredna žena« v Izoli naslednji odgovor:

Z omenjenimi pismi sta tovarišici Marija Omerzel in Slavka Zečević izzvali ogorčenje ne samo v vrstah odbora in članic društva »Napredna žena«, temveč pri vseh aktivnih in delovnih ljudeh v Izoli, ne glede v kateri družbeni organizaciji delajo. S temi pismi sta dokazali, da sploh ne

poznata pravil in namena društva, njegovega delovanja in sestava. Ogorčenje vseh je bilo toliko večje, ker sta tovarišici v svojih pismih kritično poštovali dejstva. Zato je odbor društva »Napredna žena« v odgovoru z drugimi političnimi in družbenimi organizacijami (Obk ZKS, DPM, SZDL, ZZD, ObSS) sklical širši sestanek, kjer sta bili prisotni tudi tovarišici Omerzel in Zečević. Po pregledu obtožb, izrečenih v pismu uredništvu, smo sklenile, da je treba javnost seznaniti z resničnimi dejstvi. Več o delu, t. j. uspehih in pomanjkljivosti, pa bo povedal občni zbor, ki bo aprila letos.

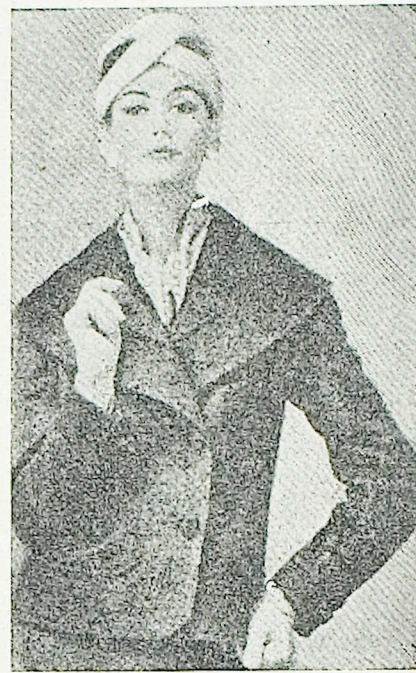
Tovarišici govorita v svojih pismih o nekakih »višjih osebnostih« v odboru in društvu, čutijo se zapostavljene in neenakopravne ter kritizirajo potek proslave 8. marca.

Oglejmo si resnična dejstva: naš najboljši odgovor je sestava odbora, v katerem je med 18 članicami 5 delavk, 6 gospodinj in 7 uslužbenk. Od starega odbora so le še tri tovarišice, vseh ostalih 15 pa je bilo na novo izvoljenih. Skratka, izvoljene so bile vse tiste tovarišice, ki so si z delom pridobile zaupanje. Torej bi zaman v tem odboru, prav tako kot med 500 in toliko članicami, ki so večinoma nezaposlene, ali med pododbori v tovarnah, kjer so delavke, iskali »višje osebnosti«. Žene v Izoli pa niso delavne samo v društvu »Napredna žena«, srečujemo jih tudi po vseh drugih družbenih in množičnih organizacijah, organih oblasti in družbenega upravljanja. In če povzamemo samo njihovo zadnje udejstvovanje ob volitvah, smo lahko opazili, kakšen delež so doprinesle k tako velikemu volilnemu rezultatu, saj je bila Izola med prvimi v okraju. Že pred volitvami pa so močno razgibale volilna zborovanja, nastopale s svojimi predlogi na zborih volivcev, na sam dan volitev pa smo jih videli po vseh volilnih komisijah. Zato je tem bolj čudno, da Marija Omerzel, ki je že sedem let na tem področju in Slavka Zečević, ki je že poldrugo leto v Izoli, nista našli poti v tej veliki izbiri možnosti političnega delovanja, razen v funkciji blagajnika področnega hišnega sveta (plačana funkcija).

Prav smešni pa so očitki okrog praznovanja 8. marca, ker je bilo le-to prav letos izredno razgibano in množično, saj je pri pripravi sodelovalo nad 70 žena. V tovarnah Argo, Iris in Mehantehniko so žene s pomočjo sindikalnih organizacij pripravile proslave, centralna proslava je bila na večer pred 8. marcem z uprizoritvijo »Miklova Zale« in 8. marca z družabnim večerom. Na gledališko predstavo DPD »Svoboda« je bilo povabljenih 30 zaslužnih žena, ki so imele vstopnice v prvih vrstah balkona. Zaradi orkestra in manjkajočih prvih vrst v parterju smo bili mnenja, da so sedeži na balkonu najboljši. Omenimo naj še to, da so bili edino ti sedeži brezplačni. V praznovanju 8. marca so žene v Izoli vključile tudi obiske 50 žensk, materam in vdovam padlih borcev in bolnim tovarišicam. V ta namen so porabile tudi denar, ki ga je Ob LO namenil za sprejem zaslužnih žensk.

Ze iz teh skopih odgovorov, ne da bi omenjali vse drugo delo društva, ki je od okrajnih in republiških forumov doživelo številna priznanja in pohvale ter ga štejejo med najboljše, lahko presodimo, kakšno je delo društva. Kritizirati to delo in iskati pomanjkljivosti, tudi kjer jih ni, pa nimata nobene moralne pravice prav tovarišici Omerzel in Zečević, ker do sedaj nista našli poti za sodelovanje z nobeno organizacijo. Tako neobjektivno govorjenje je navadno klevetanje in ga je treba preklcati. To sta tovarišici na sestanku tudi spoznali in obljubili, da bosta to storili na istem mestu, kjer sta obrekovali.

Društvo
NAPREDNA ŽENA
Izola

Med nenavadnimi oblikami novih modelov, ki jih skušajo vsiliti predvsem pariške modne hiše, je tale gotovo med najbolj sprejemljivimi in s svojo prikupno linijo ne predstavlja le muhe-enodnevnic. Pride v poštev tudi za nas.

Starši! Debeli rtič pomeni okrevanje in zdravje Vaših otrok. Debeli rtič bo stalno mladinsko okrevališče pod zdravniškim nadzorstvom! Pomagajte nam ga čimprej dograditi!

Zdravniški kotiček

Zakaj množično fluorografiranje?

S fluorografsko akcijo hočemo poiskati vse tuberkulozne bolnike. Isto nalogo ima dispanzer, sicer ne v obliki kampanje, marveč stalno. To delo daje vsako leto lepe rezultate, toda za uspešno borbo proti tuberkulozi je le prepočasno in zamudno. Iz socialno-higienskih razlogov je potrebno najti vsakega tuberkuloznega bolnika, da preprečimo širjenje tuberkuloze, iz materialnih pa, da s krajšim in uspešnim zdravljenjem utrpimo skupnost manjše izgube delovnega časa, porabi manj denarja, pa tudi invalidov zaradi tuberkuloznega obolenja je manj. S fluorografiranjem bomo našli tudi tiste bolnike, pri katerih se je bolezen šele začela razvijati, pa sami za to niti ne vedo. Dispanzerji s svojim rednim delom nikdar ne morejo zajeti vseh tuberkuloznih bolnikov na svojem terenu. Gotovo bo vsakega zanimalo, koliko bolnikov je dispanzer odkril. Naj zato navedem nekaj rezultatov s področja koprškega dispanzerja.

Od leta 1947 do konca 1957 je dispanzer odkril 1.313 novih primerov pljučne tuberkuloze pri skupno opravljenih 50.898 rentgenskih pregledih ali z drugimi besedami, na tisoč pregledanih je odkril letno povprečno 23 novih primerov. Prva leta po vojni jih je bilo mnogo več, zadnja tri leta pa je odkril dispanzer na tisoč opravljenih pregledov 19 primerov. Število

rentgenskih pregledov v dispanzerju iz leta v leto narašča. Leta 1947 je bilo opravljenih 5.049, v letu 1957 pa 16.791 rentgenskih pregledov, to se pravi, da se je število pregledov v zadnjih desetih letih več kot potrojilo. Največ je bilo odkrite nove pljučne tuberkuloze v Kopru in Izoli in v vaseh v okolici Kopra. Po poklicu so to največ delavci (25 na 10.000 delavcev), nato gospodinje in uradniki. Najmanj je kmetov, in to letno 19 na 10.000 kmečkega prebivalstva. Novoodkriti bolni delavci so bili največ v starosti od 20. do 29. leta, kmetje pa večinoma v starosti od 40. do 49. leta. Razlika je le ta, da delavci in uradniki prihajajo pogostejše na pregled in so bile odkrite milejše oblike pljučne tuberkuloze, pri kmetih pa je bila največkrat ugotovljena že zelo razširjena pljučna tuberkuloza. Zato je bila tudi umrljivost delavcev za tuberkulozo v zadnjih desetih letih letno 2,5 na deset tisoč delavcev, medtem ko je na deset tisoč kmečkega prebivalstva umrlo letno 8,8 oseb.

Dispanzer je odkril razen tuberkuloznih tudi mnogo drugih netuberkuloznih pljučnih ali srčnih obolenj. V dopolnitev temu stalnemu delu v dispanzerju pa so občasne fluorografske akcije, ki pa uspejo le tedaj, če se jih udeleži vsak, kajti samo 100% udeležba je porok za uspeh.

Podjetje »Pristanišča Koper« bo kos svojim nalogam

Dne 10. marca letos so delavci podjetja »Pristanišča Koper« izbojevali svojo veliko delovno zmago: ob 23. uri so zaključili z izkrcavanjem velike ladje »Pohorje«, ki je last Splošne plovbe iz Pirana. Ko je poslednja tona soli s »Pohorja« bila v skladišču v Portorožu, so si delavci res odahnilo in bili tudi veseli, saj so uspeli razložiti ladjo kar tri dni in 20 ur pred rokom — skoraj štiri dni dragocenega časa so prihranili veliki tovarnjaki.

P/L »Pohorje«, ki je iz Port

Saida pripeljala 9.500 ton soli, je največja ladja Splošne plovbe. Zgrajena je bila leta 1945 in ima 10.000 ton nosilnosti. Urejena je na pogon s paro, kurjena pa je z nafto. V dolžino meri kar 145,6 m, široka pa je 17 m in lahko sprejme 525.000 čevljev razsutega tovara. Preden jo je odkupila Splošna plovba, je nosila ime »Charles Dickens«.

»Pohorje« je priplula v portoroški zaliv 21. februarja. Tako, ko je uredila vse potrebne carinske formalnosti, se je zasedla in privezala dobrih sto metrov pred skladišči soli.

Naslednje jutro se je začelo izkrcavanje. Podjetje »Piranske soline« je razkladanje tovara — soli — iz ladje v maone poverilo podjetju »Pristanišča Koper«. Ker je to bila prva čezoceanska ladja, ki naj bi jo to podjetje razložilo, so se seveda na delo temeljito pripravili, da bi razkladanje potekalo brez posebnih težav.

Največja težava je bila vsekar v tem, da so skladišča soli na obali pomanjkljivo opremljena z dvigali. Zaradi tega ni bilo moč razkladati sol iz vseh skladišč ladje hkrati, marveč so 16 ur dnevno praznili po dve skladišči, 8 ur pa tretje od petih ladijskih skladišč.

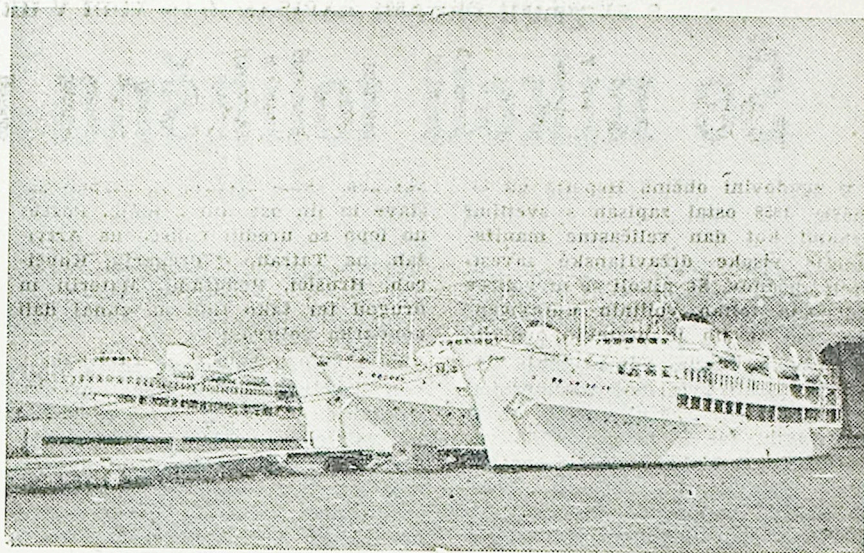
Delo je bilo zelo spešno. Dobra organizacija in seveda čudovit delovni elan, ki so ga pokazali delavci, vse to je povzročilo, da so bile pri izkrcavanju in vskladiščenju soli dosežene takšne delovne norme, kot jih dosežejo delavci na Reki ali v drugih pristaniščih, kjer se ladje lahko privežejo ob pomol in je razkladanje bolj ali manj mehanizirano.

Na prošnjo lastnika ladje, podjetja Splošna plovba, ki bi ladjo hotela čimprej imeti za drugo delo, so delavci storili, kar so le mogli, da bi bilo razkladanje čimprej končano. Čeprav je razkladanje normirano tudi na Reki na 600 ton dnevno, so uspeli dnevno izkrcati celo 1036 ton soli, medtem ko je znašalo dnevno povprečje 800 ton soli, čeprav je razklada-

nje oviralo slabo vreme z dežjem in burjo.

Če upoštevamo, da stane zadrževanje take ladje v pristanišču vsak dan okrog 400.000 dinarjev, potem je jasno, kakšen velik prihranek je doseglo zase in za Splošno plovbo novo podjetje »Pristanišča Koper«. Lahko rečemo, da je s tem prestalo svoj zrelostni izpit in dokazalo, da bo sposobno, spoprijeti se z velikimi nalogami, ki ga čakajo po osposobljenju Severne obale novega tovornega pristanišča v Kopru, kjer bodo lahko pristajale ob obali tudi največje ladje naše čezoceanske plovbe.

V. B.

Redko srečanje: v splitski luki so zbrane te dni vse tri največje potniško-turistične ladje naše države — Jugoslavija, Jedinstvo in Jadran.

Koprsko pristanišče 1956-57 v luči statistike

Pristanišče Koper z naraščajočim prometom krepko stopa v ospredje naših obmorskih luk. Z izgradnjo nove, moderne luke se bo uvrstilo med naše glavne izvozne-uvozne luke. Sedanjo pomembnost pa izpričuje predvsem izkrcani in vkrcani tovor.

Da nam bo vloga Kopra v pomorskem pogledu jasnejša, naj

navedemo nekaj številčnih podatkov iz leta 1956 in 1957.

LETO 1956

V koprsko pristanišče je vplulo 2040 ladij z 266.429 neto registrskimi tonami. Notranji promet (razvoz, t. j. promet med domačimi lukami) prikazuje 12.132 ton izkrcanega tovara in 643 ton

vkrcanega; skupno 12.775 ton tovara. Od teh 12.775 ton odpade na rudnine in koncentrate 27 ton, cement 3280, drugi gradbeni material 6200, žito in žitne pridelke 1479 in razno 1789 ton. Z ladij so izkrcali 12.138, vkrcali pa 643 ton blaga. Ladje so odpeljale 73.292 potnikov, pripeljale 71.292, skupno 144.584 potnikov. Iz tujine jih je prispelo 58.763, v tujino pa odpotovalo 62.844; skupno so ladje prepeljale iz inozemstva in v inozemstvo 121.607 potnikov.

1957

V pristanišče je vplulo 2000, izplulo pa 1999 ladij, skupno 3999 ladij z 413.890 neto registrskimi tonami. Ladje so izkrcale 23.930 ton tovara, vkrcale 1402 ton, skupno 25.332 ton. Iz tujine so pripeljale 11 ton tovara, odpeljale pa 580 ton. Z ladij so izkrcali 672 ton premoga, nato rud in koncentratov 55 ton, goriva in celuloznega lesa 345, cementa in 727 ton raznega tovara. Z ladjami je odpotovalo 85.921 potnikov, prispelo pa jih je 78.986, skupno 164.907. Iz tujine je prispelo 43.635 potnikov, odpotovalo pa jih je 53.469, skupno torej 97.104 potnikov. Naše ladje so pripeljale v Koper 57.119 potnikov, odpeljale 56.092 potnikov, skupno torej 103.211 potnikov.

Koper prednjači (l. 1956) v potniškem prometu z inozemstvom. V Koper je prispelo in odpotovalo po morju v tujino 121.607 potnikov, Piran izkazuje 34.016 takih potnikov, Izola 26.139, Umag 24.374, sledi Dubrovnik 14.538, Reka 4604, Split 1377 itd.

Iz gornjega prikaza vidimo, da se Koper krepko uveljavlja v vrsti naših obmorskih pristanišč. V letu 1956 so vkrcali in izkrcali 12.775 ton tovara, leta 1957 pa že 25.332 ton! Porast tovornega prometa je pripisati okolnosti, da v Kopru gradimo pristanišče, ki potrebuje dokajšnje količine raznega gradbenega materiala, dalje stanovanjska naselja, nove hiše itd.

Želeti je, da bi se tovarni promet od lanskega 25.000 ton še močno povečal. Najnoveše številke in velika vnema vseh zainteresiranih so jamstvo, da se bo v letu 1958 to tudi zgodilo.

Ajd

Občni zbor šahovskega društva Koper

Šahovsko društvo Koper bo imelo v petek, 28. t. m. ob 19.30 letni redni občni zbor. Zbora, ki bo v igralni sobi hotela »Triglav«, naj se udeležijo vsi člani, vabljeni pa so tudi vsi prijatelji lepe šahovske igre.

ODLIKOVANI REŠEVALCI

Poldrugo leto že počiva italijanska luksuzna ladja Andrea Doria na morskem dnu blizu severnoameriške obale. Da ni bila nesreča ob njenem trčenju s švedskim parnikom Stockholm še večja, je zasluga ladij, ki so prihitele še pravočasno na pomoč. Bile so to »USNS Thomas«, »SS Ile de France«, »SS Cape Anne« in »SS Robert E. Hopkins«. Ameriška vlada je navedene ladje in njihove posadke nedavno odlikovala. Drž. podtajnik L. S. Rothschild je njihovim kapitlanom izročil izredno velike spominske kolajne s premerom nekaj nad pol metra.

VSE OKROG

NOVA PREKMORSKA VELIKANKA

Novo moderno potniško ladjo gradijo Angleži. Skrajšala bo pot iz Anglije v Avstralijo za cel teden. Tako v brzini kot v udobju bo prekašala celo slovito »Queen Mary«, doslej največjo potniško ladjo na svetu. Bo sicer dokaj manjša, imela bo le 45.000 BRT, v polnem zagonu pa bo dosegla nad 27 morskih milj brzine. Dolga okrog 245 m, široka nekako 30 m, visoka blizu 27 m bo na svojih trinajstih krovih lahko vkrcala 2250 potnikov, ki bodo v prvem in turističnem razredu, poleg njih pa bo na ladiji še 960 moč posadke. Več posebnih prostorov bo na njej tudi za blagovni tovar in prtljago. Zgrajena bo do konca leta 1960.

OD KDAJ POZNA MO BRZINOMER?

Log ali brzinomer prvi omenja neki italijanski sopotnik slovitega portugalskega morjeplovca Magelhaena v prvi polovici 16. stoletja. V ladijskem dnevniku svojega zadnjega potovanja piše Magelhaen o brzinomeru kot o nekem povsem znanem pripomočku, s katerim je mogoče ugotoviti dolžino prevožene proge. Bil je potemtakem starejši od Magelhaena (1480—1521).

P/L »BIHAČ« je 20. marca odplula iz pristanišča Eleusis Bay za Rotterdam.

P/L »DUBROVNIK« je 22. marca odplula iz Rosaria za Bahía Blanca, kjer kompletira tovor, nakar nadaljuje plovbo v Anglijo.

M/L »GORENJSKA« je 26. marca priplula iz Ravenne v Šibenik.

P/L »GORICA« je 26. marca priplula v Odeso.

P/L »LJUBLJANA« je 27. marca priplula v Odeso.

M/L »MARTIN KRPAN« je 28. marca priplula iz Ravenne na Reko.

P/L »NERETVA« je 28. marca priplula iz Billingham v Casablanca.

P/L »POHORJE« je 20. marca prispela v Split, kjer naklada blago za Kontinent.

P/L »ROG« je od 24. marca na Reki, kjer razklada pripeljani tovor.

P/L »ZELENGORA« je 24. marca odplula iz New Yorka za Jugoslavijo (Split).

Zasluge brigadirjev je treba upoštevati

Dnevnik »Ljudska pravica« je 24. marca pod naslovom »Ho-ruk pred voliščem« prinesla sestavek, opremljen s sliko volišča MDB »Pinka Tomažiča« v Veliki Loki pri Trebnjem na Dolenjskem. V sestavku je bilo nekaj neresničnih navedb, ki so naše primorske brigadirje močno razburile, zato so nam poslali v objavo pismo, ki ga pa zaradi obširnosti moramo objaviti le v izveščku.

V omenjenem sestavku je pisec očital mladincem s Primorske, da so ob prihodu mariborske MDB na volišče še spali spanje pravičnega, da so jih šele Mariborčani spravili na noge s svojim horukanjem, da so volišče odprli šele na zahtevo in podobno. Na koncu je bilo še namigavanje, češ da bo nemara brigadirski ho-ruk spravil še koga drugega pokoncu.

Resnica pa je precej drugačna, kot jo je prikazal pisec. Drži samo za dejstvo, da je v mariborski MDB volilo od 49 volilnih upravičencev le 14, ker drugi pač niso imeli potrdil — in tistega ki so to malomarnost zakrivali, naj bi spravil brigadni horuk Mariborčanov pokoncu, kot je to navedeno v omenjenem sestavku.

Da pa so primorski brigadirji še spali, ko so drugi brigadirji prišli volit, pa seveda ni res. Dejstvo je, da so pripadniki I. primorske MDB »Pinka Tomažiča« vstali že ob 5.30. Uvedili so najprej spalnice, očistili dvorišče in se po umivanju postrojili, da bo brigadirsko sprejelo mariborsko MDB. Ob 6.30 so Mariborčane pozdravili s trikratnim zdravjem in minerskim pozdravom, ko so ti prišli na volišče. Začetek volitev je bil določen za obe brigadi ob 7. uri, vendar pa so glede na dejstvo, da poidejo Mariborčani na delo, sklenili odpreti volišče že ob 6.30, kar se je tudi zgodilo. Razpoloženje mladih primorskih brigadirjev je bilo na višku, harmonika je odmevala po Veliki Loki in prepevali so borbene pesmi.

Ne bi bilo treba zdaj mariborske mladince kriviti, ker se niso mogli udeležiti volitev, marveč bi bilo treba podprezati kje drugje. Dejstvo je, da so primorski brigadirji uredili in okrasili volišče, da so se na volitve temeljito pripravili, kar kaže tudi to, da jih je od skupno 78 volilnih upravičencev v brigadi volilo s potrdili 73, kar jasno kaže prizadevnost vodstva brigade in vsestransko skrb za brigadirje.

Za svoje uspešno delo tudi v pripravi na volitve, ki je bilo zaključeno z ureditvijo volišča v soboto in z že od 7.10 v nedeljo zaključenimi volitvami primorske MDE, so mladi

brigadirji dobili pohvale z več strani, med drugim tudi od vaščanov, predstavnikov volilnih komisij, novinarjev in drugih. Zato je toliko bolj čuden tak odnos, kakor ga je pokazal dopisnik S. L. v omenjenem sestavku in še v popravku naslednji dan.

MDB »Pinka Tomažiča« je dosegla pri svojem delu že precejšnje uspehe in jih dosega še naprej. Več o tem bomo pisali prihodnje. Zato je seveda mlade in prizadevne brigadirje razjezilo neobjektivno poročanje iz Velike Loke in pravijo, da niso zadovoljni z nespretnim pranjem zaletega dopisnika. Njihovo ogorčenje je seveda razumljivo, čeprav ne bi smelo imeti posledic za odnose med posameznimi brigadirji ali brigadami in ne bi smelo biti merilo za odnos do tiska ali lista na sploh, če je neki dopisnik v prehuhi gorečnosti, pristranski naklonjenosti ali slabi obveščenosti neobjektivno informiral javnost.

POTVORBA JE KAZNIVA

V torek je prestopil mejo pri Škofijah s propustnico videmskega sporazuma Mario Muzenič iz Trsta, Stramare 24 B. Naši organi so pri pregledovanju njegove propustnice ugotovili, da jo je popravil z namenom, da bi nezakonito podaljšal njeno veljavnost.

Muzenič bo za svoje dejanje odgovarjal pred tukajšnjim sodiščem.

STARA SUŠICA

Vaščani so se domenili, da bodo s prostovoljnimi delom uredili vaško pot. Delno jo bodo skrajšali in zboljšali. Skoraj vse stroške bodo krili sami. Za odkup nekaj zemljišča, kjer bodo na novo speljali pot, so se že domenili. Tudi z delom so že pričeli in kakih 100 m poti je že urejeno. Tudi drugod naj se tako domenijo in lotijo, saj so poti v oddaljenih vaseh naše občine precej slabe, občina sama pa nima denarja za vse poti, ki so potrebne popravila.

JELŠANE

Učenci osemletne šole v Jelšanah so letos prvič priredili proslavo v počastitev Dneva pomladi. Pester spreved trobentic in metuljčkov z godbo je razgibal vaščane in seveda predvsem mladino. Zeleni Jurij je vsakemu učencu poklonil čokolado. K uspehi prireditvi sta prispevali po vseh svojih močeh tamkajšnja Kmetijska zadruga in Prosvetno društvo Sloga iz Jelšan.

Učenci te šole imajo tudi samostojen šolski pevski zbor, ki ga vodi Anton Čekada. Zbor bo ob zaključku šolskega leta priredil koncert.

Jo

S SVETLIMI ČRKAMI ZAPISAN DAN TUDI V HRPELJSKI OBČINI

Še nikoli tolikšna udeležba

V zgodovini občine Hrpele bo 23. marec 1958 ostal zapisan s svetlimi črkami kot dan veličastne manifestacije visoke državljanske zavesti vseh občanov. Se nikoli se ni volitev udeležilo toliko volilnih upravičencev, kot se jih je preteklo nedeljo. Razsežnost terena, pomanjkanje komunikacijskih zvez med posameznimi volišči, visoki snežni zameti zlasti v Brkinih, vse to ni preprečilo volivcev, da ne bi kar najbolje opravili svojo državljansko dolžnost. Člani občinskega volilnega štaba so že v soboto obiskovali volišča, do katerih so si morali utirati pot skozi zamete tudi po dve uri daleč od glavne ceste. Po tridnevnih hoji so bili prijetno presenečeni nad bogato okrašenimi volišči in nad praznično razpoloženimi volivci. V vasi Ostrovica, kjer je 53 volilnih upravičencev, so med visokimi snežnimi skladovnicami postavili pred vhodom v volišče sloven-

ski grb, skozi zelenje so razpeli zastave in jih osvetlili z lučjo. Posebno lepo so uredili volišča na Artvižah, na Tatrah, v Pregarju, Kovčicah, Hrušicah, Podgradu, Materiji in drugod ter tako tudi na zunaj dali poudarka volitvam.

Na sam dan volitev je zavladoval v vsej hrpeljski občini praznično razpoloženje. V mnogih vaseh so prihajali volivci na volišča še pred sedmo uro, se zbirali v skupinah in živahno razpravljali o vsem, kar so slišali na predvolilnih sestankih, govorili so o kandidatih, o problemih vasi, o doseženih gospodarskih uspehih, o drugih in o gospodarskih načrtih občine.

Volilna komisija hrpeljske občine je že ob 7.30 sprejela prva poročila in ugotovila, da je bila volilna udeležba v prvih 30 minutah že 28 %. Ob 10. uri se je odstotek dvignil na 74, ob 13. uri na 83, kmalu po 14. uri pa na 92.

Utrujeni, vendar vedro razpoloženi so se vračali s terena aktivisti in kurirji v poznih popoldanskih urah v občinski volilni štab. Živahno so poročali o vtisih s posameznih volišč, eden izmed njih pa je dejal: »Pošteno me bolijo noge in ves premočen sem od potu, pa mi ni prav nič žal, ko sem videl kako veliko zaupanje imajo volivci v boljšo bodočnost in kako spoštujejo vse, kar je bilo ustvarjenega po priključitvi k novi Jugoslaviji. Nikjer nisem opazil malodušnosti, povsod le volijo za sodelovanje

pri reševanju komunalnih problemov vasi, občine in okraja.«

Volitve so za nami. Izvoljenim poslancem želimo kar največ uspeha v njihovem delu. Nas, delovne ljudi, pa naj kmalu obišče topla pomlad, da bomo s svežimi silami podvojili svoja prizadevanja za nova oplojevanja gospodarskih, političnih in kulturnih dosežkov po načelu, ki ga je na predvolilnem zborovanju očrtal naš republiški poslanec Albert Jakopič-Kajtmir: »Ljudski poslanci bomo lahko pomagali uresničiti pričakovanja naših volivcev samo s čim tesnejšim sodelovanjem tistih, ki so nas izvolili!«

J. Ž.

Najmlajši postojnski smučarji na Nanosu

Praznik tudi na Postojnskem

Že teden dni pred volitvami, ko so se zaključevala predvolilna zborovanja, je prišla do izraza velika prizadevnost prebivalcev postojnske občine, da bi državno-zborske volitve v vsakem pogledu kar najbolj uspele.

V prvih popoldanskih urah minule sobote je Postojna že dobila praznično lice. Vzdušje glavnih cest so zaplapolale zastave in v izložbenih oknih so bili razstavljeni grafiki, ki so prikazovali dosedanje uspehe raznih gospodarskih organizacij. V večernih urah so razsvetlili Postojno, posebno poslopje Notranjskega mu-

zeja, raz katerega je visela slika predsednika Tita, in spomenik padlim borcem. Preko glavne ulice je bil postavljen svetlobni transparent.

V nedeljo zjutraj sta godbi JLA in gasilska godba z budnicami vabili volivce na volišča. Godba je obiskala še volišča v Planini, Hruševju, Razdrtem, Orehku in Prestranku.

Sneg ni oviral volivcev. Traktorji so izorali ceste proti Bukovju, Studenem, Velikem in Malem Ubelskem in poti do nekaterih drugih vasi. Zato je lahko občinska volilna komisija že nekaj

minut po sedmi uri, ko so odprli volišča, sprejela prve vesti o poteku volitev. Iz vseh krajev so poročali, da so se že pred 7. uro zbirali pred volišči volivci in v postojnski občini je že do 7.30 volilo več kot 800 volilnih upravičencev. Volilna udeležba se je od ure do ure večala.

Kmalu po osmi uri so poročali, da so že volili vsi volivci Saječ, Rakulka, Gorenj, Orehka, med prvimi je v tem kraju prišla na volišče 87-letna Jera Berne. Podobna poročila so kasneje dospela iz Malega otoka, Zej, Malega Ubelskega, Prestranka, Studenca, medtem ko je bila v Postojni volilna udeležba ob 10. uri že približno 70%. Do 11. ure je na področju postojnske občine volilo 92% volivcev.

Vsa volišča so bila lepo in okusno urejena ter bogato okrašena. Med najlepša volišča so sodila volišča v Postojni, Studenem, Velikem Otoku, Bukovju, Gorenjah, Predjami, Prestranku, Hruševju in v Planini.

Končni rezultat udeležbe na volitvah je 95,6%, seveda pri tem niso upoštevani tisti volivci postojnske občine, ki so v nedeljo volili v drugih krajih. Če bi se ti volili doma, bi lahko v Postojni zabeležili vsaj 97% volilno udeležbo.

ŠTINA

POMEMBNA ŠPORTNA PRIREDITEV V KOPRU

Lep užitek bo to!

V soboto in nedeljo se bodo v finalu zimskega tekmovanja v odbojki pomerili mariborski Branik, Fužinar ter novomeški in koprski Partizan

V soboto in nedeljo se obeta ljubiteljem športa na slovenski obali pomemben dogodek. Odbojkaška zveza Slovenije je namreč zaupala koprski odbojkaški podzvezi organizacijo republiškega finala za zimski pokal Odbojkaške zveze Jugoslavije. V finale so se plasirale tri najmoč-

nejše slovenske odbojkaške ekipe (mariborski Branik, Partizan Novo mesto in Fužinar iz Raven na Koroškem) ter koprski Partizan, ki bo zastopal zahodno Slovenijo, to se pravi Slovensko Primorje.

Že imena udeležencev jamčijo za kvaliteto prireditve. Branik je stalni član zvezne odbojkaške lige in bivši državni prvak v odbojki. Novomeški Partizan je letos osvojil prvenstvo Slovenije ter se s kvalifikacijskimi tekmovanji znova uvrstil v zvezno ligo, iz katere je predlanski izpadel. Fužinar iz Raven je moštvo, ki je pustilo za seboj številna izkušena moštva in se lani uvrstilo v zvezno ligo. Čeprav so mladi fantje iz Raven dosegli več lepih uspehov v najvišjem razredu, so se morali vrniti v republiško ligo. Njihova igra je hitra in borbena in ko si bodo pri-

borili tudi nekaj več rutine, bodo v zveznem razredu tudi ostali.

Glede domačinov naj povemo, da imajo glede na močne nasprotnike le malo izgledov na uspeh. Pripravljajo pa se že nekaj časa zelo skrbno in smo prepričani, da bodo nudili vsaj dostojen odpor. Koprčani bodo nastopili v najmočnejši postavi, na čelu z Jakominom in Kastelicem.

Tekme se bodo začele na igrišču ob slovenski gimnaziji v soboto ob 15. uri in v nedeljo okrog devetih. V primeru slabega vremena bodo tekme v telovadnici. Razen zimskega finala bodo v soboto in v nedeljo v Kopru tudi sodniški izpiti. V soboto zvečer bo teoretičen del, v nedeljo zjutraj pa praktičen. Glede na dosedanje prijave pričakujemo, da bo Primorska dobila prvih deset odbojkaških sodnikov.

Med najbolj delavnimi

Postojnsko Avto-moto društvo prištevamo med najstarejša društva te vrste v Sloveniji. S pravnim delom in nenehno skrbjo za strokovno vzgojo svojih članov si je društvo pridobilo ugled in združuje danes 112 amaterjev, med temi 10 odstotkov žensk. Društvo si prizadeva najti čim tesnejše sodelovanje z drugimi organizacijami.

Na nedavnem občnem zboru se je zbralo nad 100 članov in predstavniki okrajnega odbora LT in Avto-moto zveze Slovenije.

Med najvažnejše naloge, ki so jih uspešno izvršili, so uvrstili izvedbo tečajev za šoferje-amaterje. Od 50 prijavljenih tečajnikov je opravilo izpit kar 42 kandidatov. V pravkar začeti tečaj pa se je vpisalo 66 članov.

V preteklem letu društvo ni imelo samostojnih športnih prireditev, zato pa so bili zastopani njeni člani na vseh večjih tekmovanjih. Najbolj se je uveljavil Drago Kodele, ki se je udeležil ocenjevalnih dirk za državno prvenstvo v Črni gori, dirk v Ljubljani in tradicionalne gorske revije vozačev na Ljubelju. Evgen Volič pa je zastopal svoje društvo na ocenjevalni vožnji na Bledu. Drugi člani pa so sodelovali še na številnih drugih prireditvah.

Vodstvo društva skrbi tudi za

podmladek. Ob zaključku »Tedna mladosti« je organiziralo zanimivo tekmovanje za pionirje na kolesih in kotaljkah.

Društvo ima svoj lastni vozni park za usposabljanje tečajnikov. Kljub visokim stroškom vzdrževanja vozil si je društvo zagotovilo toliko sredstev, da lahko posluje samostojno.

Člani AMD so sprejeli med svoje sklepe prizadevanje za še tesnejšo navezavo stikov z raznimi društvi in organizacijami in skrb za uspešnejši razvoj turizma. V ta namen bodo odprli v Postojni informativno pisarno, kjer bodo prodajali tudi bone za bencin. Nadalje bodo podprli akcijo za ustanovitev servisne delavnice za manjša popravila motornih vozil. V »Tednu prometa« imajo v načrtu več prireditev in razstav, da bi pritegnili k sodelovanju čimveč mladine. Ob tej priložnosti nameravajo kupiti še eno osebno vozilo za strokovno usposabljanje tečajnikov.

Ština

DOBRO SPRAVLJEN

V Chicagu se je nedavno zagovarjal tamkajšnji sodiščem neki Walter Macgomeri, ki je bil obtožen kraje, umora in štiridesetih poskusov posilstva. Da bi ga enkrat za vselej minilo, so ga sodniki krepko zašili. Prisodili so mu namreč nč manj kot 410 let zapore!

SMUČARSKA TEKMOVANJA V IDRJI

V skokih Logatec boljši kot Rudar

Športno društvo Rudar je v nedeljo organiziralo v Idriji pokalno smučarsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo pet društev iz Primorske in Notranjske. Glavna borba je bila med idrijskim Rudarjem in Logatcem, vendar je

PISMO UREDNIŠTVU

Nevsakdanja črtica
o butan plinu

V Izoli so na nekoliko zborih volivcev razpravljali tudi o dragem kurivu in v zvezi s tem o uporabi plina butan v gospodinjstvih kot cenejšega goriva.

Na enem od teh zborov volivcev je neka tovarišica na nekoliko pretiran način prikazala preskrbo z butanom v Izoli: »Zadeneš jeklenko za butan plin na rame doma in jo prineseš do avtobusa, kjer jo položiš na tla in čakaš. Potem prosiš sprevoznika, da jo vzame na avtobus, dvigneš s tal in položiš v avtobus. Pripravljen se v Koper, vzameš jeklenko iz avtobusa, jo zadeneš na rame in korakaš z njo kak kilometer in pol do skladišča Istra-benz, kjer dobiš polno. Polno zadeneš na rame in korakaš kilometer in pol do avtobusne postaje. Čakaš, prosiš zopet sprevoznika na vse mile viže, da jo vzame na avtobus. Pripelješ se v Izolo, vzameš jeklenko iz avtobusa, jo zadeneš na rame in odkorakaš z njo domov.« Pri taki postrežbi potrošnika butana v Izoli seveda ni pričakovati, da bi se poraba drv zmanjšala, čepravno propagiramo nadomeščanje drv s premogom in butanom. Potrebno bi bilo, da bi si Istra-benz iz Kopra omislil razen že obstoječega skladišča tekočih goriv in maziv tudi še skladišče za butan v Izoli in s tem pomagal potrošnikom v Izoli, da pridejo do tega goriva na vsaj približno normalen način. L. J.

slednji zmagal v skokih z malenkostno razliko točk (1092,6:1036,1), medtem ko so bili Idričani brez konkurence v smuku.

V smuku na 2.100 metrov dolgi progi in s 480 metri višinske razlike so vsa prva mesta zasedli Idričani. Najboljši čas je dosegel Ivan Ferjančič (2.35,9), drugo mesto je zasedel Ivan Logar, tretje pa Marjan Čar. Tudi v tekmovanju mladincev se je najbolj izkazal Rudar, saj je osvojil 11 prvih mest od štirinajstih. Najboljši je bil Marko Tratnik (2.25,2) pred Petrom Logarjem in Dušanom Polanškom. Tekmovanje je pokazalo, da ima Rudar odlične mlade smučarje, saj je imel zmagovalec pri mladincih boljši čas kot prvi pri članih.

V nedeljo popoldne je bila svečana otvoritev 30-metrške skakalnice po načrtih inž. Bloudka. Največ uspehov so imeli tekmovalci iz Logatca. Pri članih je zmagal Zoran Mrak iz Logatca (24,5 in 25 metrov) pred Sovanom iz Logatca in Čarom iz Idrije. Pri mladincih pa je zmagal Ivan Jereb iz Zirov (dvakrat po 24 metrov) pred Andrejem Logarjem iz Logatca in Šlabnikom iz Idrije.

Prihodnjo nedeljo pripravljajo v Idriji pionirska tekmovanja, zelo verjetno pa bodo organizirali na Vojskem tudi tekmovanje v tekih.

ATOMI IN GRIPA

Neki ameriški zdravnik je na podlagi poskusov, ki jih je delal z mišmi, ugotovil, da atomsko izžarevanje naravnost porazno vpliva na bolnike, ki imajo tifus, gripo in podobne bolezni. Že pod vplivom zelo šibkega izžarevanja so poginile v zelo kratkem času skoraj vse živalice, okužene z bacili omenjenih bolezni. Prav na podlagi teh opazovanj so prišli znanstveniki do zaključka, da so tudi za zadnje epidemije gripe v veliki meri krivi poskusi z atomskim orožjem.

SKRB ZA VARNOST PROMETA

Pretekli mesec je bilo zelo razgibano vzgojno in propagandno delo organov Tajništva za notranje zadeve OLO Koper. Tako so prometni uslužbenci tega tajništva v 43 osnovnih šolah predvajali nekaj filmov ter imeli predavanja o prometni varnosti, ki se jih je udeležilo več kot 5000 ljudi, med njimi 4700 učencev. V raznih kinodvoranah koprškega okraja so predvajali 25 različnih diapozitivov opremljeni s primernim besedilom.

Za poklicne šoferje in za člane avto-moto društev je bilo organiziranih 13 predavanj, ki jim je prisostvovalo 467 voznikov. Namen teh predavanj je bil vzgajanje članov društev v prometni disciplini. Prometni uslužbenci so imeli 18 sestankov o prometni vzgoji s predstavniki avto-moto društev, združenja šoferjev in avtomobanikov, društva prijateljev mladine in svetov za prosveto pri OLO. Medtem ko so učitelji osnovnih in 8-letnih šol s posredovanjem okrajnega TNZ predvajali šolski mladinski diafilme, ki si jih je ogledalo 2870 učencev, so uslužbenci Ljudske milice imeli predavanja za 1331 pionirjev. Podobna predavanja so priredili tudi staršem v nekaterih vaseh.

—0—

Nogomet

KLJUB SNEGU ŽIVAHNO NEDELJA PRED ZACETKOM »POMLADNEGA PLESA«

Čeprav je pretekli teden sneg spet podelil snežno odejo, so primorski nogometaši organizirali vrsto prijateljskih srečanj. Pred vrati je namreč začel pomladanskega tekmovanja v ljubljansko-primorski ligi, teden dni pozneje pa se bo začelo primorsko prvenstvo.

Največ zanimanja je bilo za tekmo med domačima rivaloma Koprom in Izolo. Čeprav so mnogi pričakovali uspeh Kopra, ki je v zadnjih tekmah pokazal zadovoljivo igranje, se to ni zgodilo. Domačini so bili sicer res v delni premoči, vendar jim je uspelo izveči le neodločen rezultat 1:1. Piransko Sidro je gostovalo v Novi Gorici in izgubilo s tesnim rezultatom 2:4. Vse kaže, da se je to mlado moštvo čez zimo temeljito pripravilo in da lahko spomladi še marsikomu prekriža račune. Postojnčani so gostovali v Kranju in izgubili s 3:7, preseneča pa visoka zmaga Branika v Anihovem (5:1) in le tesna zmaga idrijskega Rudarja nad ajdovskim Primorjem (2:1). Sicer pa so to rezultati prijateljskih tekem in bo prava podoba moči moštev prišla do izraza šele na prvenstvenih tekmah.

Jadralci imajo svoj statut

Jadranje na morju je pri Slovencih ena najmlajših športnih panog, ki si le počasi utira pot naprej. Zaenkrat imamo le peščico navdušenih prijateljev tega športa, med množicami pa je razmeroma malo znan. Za drugimi pomorskimi narodi smo glede jadriranja precej zaostali.

V zadnjih dveh letih pa lahko vendar zabeležimo korak naprej, saj smo prav v koprskem zalivu imeli vrsto kvailtetnih prireditev, ki so popularizirale ta šport zlasti med mladino. Zdaj smo na najboljši poti, da razširimo naše jadralske klube ter da začnemo ustanavljati jadralske krožke tudi po naših ustanovah in podjetjih. Tudi naš list bo prispeval po svojih najboljših močeh k nadaljnji popularizaciji jadralskega športa ob naši obali z objavljanjem kratkih člankov o lastnostih posameznih tipov jadrnic, o načinih tekmovalnosti in o raznih zanimivostih. Danes smo sklenili objaviti nekaj glavnih značilnosti statuta Brodarske zveze Jugoslavije, ki so ga izdali pred kratkim.

V statutu je v začetku rečeno, da sestavljajo Brodarsko zvezo Jugoslavije organizacije brodarskih zvez republik z jadralskimi, kajakaškimi, modelarskimi in moto-navtičnimi zvezami ter z društvi, klubi in sekcijami, ki imajo iste smotre, kot jih pred-

videva statut. Brodarska zveza Jugoslavije razvija pri svojih članih in drugih državljanih naše domovine ljubezen do morja rek in jezer, spoznava jih s svetlimi tradicijami našega brodarstva, pri njih razvija ljubezen do naše vojne in trgovske mornarice ter do brodarstva sploh, spoznava jih z obrambnim in gospodarskim pomenom našega morja, rek in jezer. Zveza omogoča svojim članom, da si skozi amatersko in športno delo, skozi zabavo in veselje, preko prirejanja izletov, križarjenj in drugih turističnih akcij, skozi gradnjo objektov in v tekmovalnosti ter ustvarjalnem delu osvaja in razvijajo pridobitve tehnike v pomorstvu, ladjedelnstvu in plovbi sploh.

Podprite tudi vi človekoljubno akcijo: zgraditi našim otrokom sodobno okrevališče ob slovenskem Jadranu. Zato kupujte že danes srečke denarne loterije Rdečega križa Slovenije. Zrebanje bo 20. aprila. Izžrebana bo vsaka četrta srečka!

Statut govori nadalje o pravi-
cah in dolžnostih članov ter pri
tem poudarja, da so brodarska
društva, klubi in sekcije dolžni
izpolnjevati vse naloge Brodar-
ske zveze, prirejati tečaje za stro-
kovno izpolnjevanje članstva,
skrbeti za delavnice in plovni
park ter čuvati materialna sred-
stva in naprave. Pravico do
vključitve v brodarske organiza-
cije imajo vsi državljani FLRJ.

Tekmovalnost odborov zadrugnic

Odbor zadrugnic pri OZZ Koper je na svoji zadnji seji, ki je bila pretekli teden, sklenil, da le-
tos razpiše in uvede tekmovalnost
med odbori zadrugnic.

Med najvažnejše naloge je šteti
oživitev vaških stanovanjskih
skupnosti in potem skrb, da bo-
mo družbeno reševali tiste posle,
ki zelo bremene kmečko ženo v
času največjega dela. Tako bo
treba poskrbeti za čuvanje otrok,
za pekarske usluge, za krpanje
perila, predelovalnice sadnih so-
kov in konserviranje sadja, za
asanacijo in ureditev vasi. Pri
tem bo treba upoštevati različne
pogoje v posameznih vaseh in
skrbeti, da bomo šli povsod ko-
rak naprej od že obstoječega sta-
nja.

Med tekmovalnimi nalogami je
tudi točka o življenju kmečkega
tiska, to je Kmečkega glasa in
zbirke Kmečka knjiga. Naš na-
men je, da bo to imel vsak kme-
tovalec, saj je tudi cena zelo niz-
ka — 600 dinarjev letno za oboje.
Odbor zadrugnic je sprejel tudi
sklep, da bo sklical seje odborov
zadrugnic pri vseh zadrugah in
jih seznanil s tem tekmovalnjem.
Istočasno naj bi ugotovili sedanje
stanje vlog, število vlagateljev,
število naročnikov na kmečki

list, tako da bi si iz teh podatkov
lahko sestavili podroben program
tekmovalnosti in ob koncu leta ugo-
tovili dosežene uspehe.

Odbornice so se tudi seznanile
z osnutkom zakona o uvedbi so-
cialnega zavarovanja za kmečko
prebivalstvo. Ta osnutek so vsi
pozdravili s pripombo, da bi ga
bilo dobro čimprej uresničiti, ker
bo to vplivalo na manjše odha-
janje ljudi v industrijo. A. M.

MESTNA HRANILNICA IZOLA

Poslovno poročilo

Stanje 28. II. 1958:

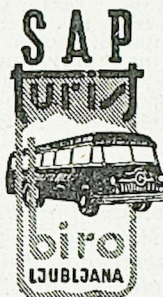
Hranilne vloge so se povečale od
24.728.132 na 28.221.722;
Sklade smo izplačali od 1.486.458 na
172.575;
Tekoči računi zmanjšani od 2.408.228
na 1.088.789;
Bančni kredit odplačan od 25.846.549
na 22.500.000;
Potrošniška posojila zmanjšana od
49.074.106 na 46.663.843;
Ostala posojila zvečana od 2.140.975 na
3.792.687.

Poslovanje Mestne hranilnice sicer
počasi, toda stalno napreduje. Dobi-
ček za leto 1957 je majhen, ker hra-
nilnica nima namena ustvarjati do-
bička, temveč služiti prebivalstvu.

Likvidacija bivše Posojilnice in hra-
nilnice r. z. o. j. Koper »Cebeline«
je skoraj dokončana (razen izplačila
deležev onim članom, ki niso prišli
ponj). Stare hranilne knjižice te po-
sojilnice bodo postopoma umaknjene
iz prometa in zamenjane za nove od
Mestne hranilnice.

Vse kolektive in po-
sameznike, ki se za-
nimajo za obisk
vzorčnega velesejma
v Milanu, ki bo od
12. do 17. aprila 1958,
vabimo, da se čim-
prej prijavijo v na-
ših poslovalnicah. —
Pri vseh izletih se
poslužujte 10-meseč-
nega turističnega po-
sojila. — Naši udob-
ni avtobusi Vas pre-
peljejo kamorkoli
hitro in poceni.

POMNITE! — Kamorkoli — povsod s
SAP-Turist birom!

Mali oglasi

SKORAJ NOVO HIŠO v bližini
Izole in 10.000 m² obdelovalne
zemlje prodam. Naslov dobite
v upravi Slovenskega Jadrana.

DVE FRIZERSKI VAJENKI tak-
oj sprejemem. Reflektantke
morajo imeti dovršeno 6-raz-
redno osnovno šolo ali dva raz-
reda gimnazije. — Ivan Kobal,
frizer za dame, Koper.

DVOKOLESA od 7.000 din dalje,
ciklomotorji od 44.000 dalje in
Vespe, nove in rabljene, Vam
nudi trdka Marcon, Trst,
ulica Pietà 3. — Pošljamo da-
rilane pateke za Jugoslavijo.

Kupujte srečke denarne
loterije RK Slovenije, saj po-
magate s tem graditi mladins-
ko klimatsko okrevališče na
Debelem rtiču.

Barba Vane pravi...

Kot po navadi sem tudi ta te-
den krenil na pot po našem
okraju. Ker pa se človek nave-
liča vedno pešati, sem sklenil,
da se bom za spremembo zape-
ljal z avtobusom. Stopil sem torej
na postajo in podrobno proučil
vozni red. Bila je ura takole
okrog 9 zjutraj in kar zadovoljen
sem bil, ko sem prebral, da tisti
avtobus, ki je kakor nalašč zame,
odpelje ob 9 uri in deset minut.
Kupil sem listek in še mi je osta-
lo časa, da se lahko sprehodim po
postaji. Natančno dve minuti pred
po urniku napovedanem odhodu
avtobusa sem bil na mestu in ker
je stalo tamkaj le nekaj ljudi,
sem na tistem upal, da mi tokrat
udoben sedež ne uide.

Toda vozila ni od nikoder. Po-
mislim sem, da ima morda zamu-
do. Saj to se lahko zgodi. Vendar
sem čez kakih pet minut stopil
poprašat. »Vaš avtobus je odpe-
ljal ob devetih,« so mi povedali.
»Kako ob devetih,« sem se začu-
dil, »saj na urniku natančno piše,
da odpelje deset minut kasneje!«
A se nisem dala. Uslužbenka me je
kar na kratko odpravila. »Po
moje m voznem redu odpelje ob
devetih.« In še pokazala mi je,
da je res tako. Kaj sem hotel?

Če pač nimajo časa, da bi tisti
urnik, ki naj bi obveščal potnike,
»ažurirali« po tistem, namenje-
nem za interno uporabo, se pač
ne more pomagati.

Naposled mene to ni niti po-
sebnost prizadelo, ker sem imel
opravke tudi v drugih krajih. Za-
to sem listek samo zamenjal in
že smo brzi proti Kozini in
naprej v Brkine. V Slivju so mi
zadružniki svetovali, naj nikdar
nikomur ne delam uslug, ker si
lahko s tem nakopljem na glavo
tožbo, kot so si jo baje oni. Bilo
pa je takole: zapadel je debel
sneg in zadružniki so se zmenili,
da ga bodo kar sami odstranili z
občinske ceste. Kot nalašč je bil
nekje tam blizu snežni plug in
uprlašili so na občini, če ga smejo
uporabiti. Na občini so jih še
pohvalili za samoiniciativo, kot
se temu reče, kaj ne bi torej do-
volili. Zapregli so traktor in že z
lopatami pritiskali, tako da je
bila cesta na mah prosta. Za to
pa je zvedela Uprava za ceste v
Ajdovščini, kjer so se hudo raz-
jezili. Plug je namreč njihov, za-
družniki so ga pa zlorabili in z
njim kidali občinsko cesto! In
baje cestarji zdaj tožijo pridne
Slivjane.

Radio KOPER

NEDELJA, 30. marca:

8.00 Kmetijska oddaja: »Aktivi mla-
dih zadrugnikov na Gorškem« — 8.30
Poskočne skladbe Jožeta Krežeta —
10.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.15
Pogovor s poslušalci — 14.20 Glasba
po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Ne-
deljski popoldanski koncert.

PONEDELJEK, 31. marca:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski
nasveti: Kako odvadimo kravo brca-
nja pri molži — 13.45 Ponedeljkove
popevke — 14.00 Od melodije do me-
lodije — 14.30 Športna oddaja — 14.40
To smo izbrali za vas — 15.00 Vesti —
15.10 Zabavna glasba, vmes rekla-
me — 15.25 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 1. aprila:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska
rad. univerza: »Drugi pretok vina«
— 13.50 Torkov operni oder.

SREDA, 2. aprila:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski
nasveti: »Sejmo hibridno koruzo« —
13.45 Od melodije do melodije — 14.30
Sola in življenje: »Srečanja s sežan-
skimi lutarkami«.

ČETRTEK, 3. aprila:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska
rad. univerza: »Kmečka žena — go-
spodinja in proizvajalka« — 14.00
Glasba po željah — 14.30 Pogovor z
volivci: Govori predsednik OLO Koper
Albin Dujc.

PETEK, 4. aprila:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski
nasveti: »Spomladansko gnojenje žit« —
13.45 Popoldanske melodije — 14.30
Gospodarska oddaja: »Delavski svet«.

SOBOTA, 5. aprila:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30
Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska
rad. univerza: »Navodila kmetijskim
zadrugam« — 14.30 Kulturni obzornik:
»Znašli so se: v postojnskem kultur-
nem klubu«.

Kino

KOPER: 28., 29. in 30. marca jugo-
slovanski film SVOJEGA TELESJA
GOSPODAR, 31. marca in 1. aprila
italijanski film DEKLETA Z
04, 2. in 3. aprila mehiški film
NE ZANIKAM SVOJE PRETEK-
LOSTI.

IZOLA: 28. marca nemški barvni
film POD RDEČIM MORJEM, 29.
in 30. marca italijanski film DE-
KLETA Z 04, 31. marca in 1. aprila
jugoslovanski film SVOJEGA
TELESJA GOSPODAR, 2. in 3. aprila
BREZPOMEMBNI LJUDJE.

SEČOVJE: 29. marca mehiški film
NE ZANIKAM SVOJE PRETE-
KLOSTI, 30. marca kitajski film
PREHOD PREKO JANG-CE, 3.
aprila jugoslovanski film SVO-
JEGA TELESJA GOSPODAR.

SMARJE: 29. marca kitajski film
PREHOD PREKO JANG-CE, 30.
marca mehiški film NE ZANI-
KAM SVOJE PRETEKLOSTI, 2.
aprila jugoslovanski film SVO-
JEGA TELESJA GOSPODAR.

SKOFIJE: 29. marca ameriški barvni
film CLEOPATRA, 30. marca ame-
riški barvni film PRISEL JE IZ
LARAMIJA, 1. aprila poljski film
PETORICA IZ BARSKE ULICE.

SEŽANA: 29. in 30. marca italijanski
film KRUH, LJUBEZEN IN... 1.
in 2. aprila italijanski film RIM
OB 11, 3. in 4. aprila ameriški
film RUMENO NEBO.

PORTOROŽ: 29. marca francoski
barvni film VELIKI MANEVRI,
30. marca mehiški film MINU.

PIRAN: 28. in 29. marca mehiški
film MINU, 30. in 31. marca fran-
coski barvni film VELIKI MA-
NEVRI.

POSTOJNA: 28., 29. in 30. marca ame-
riški barvni film VZHODNO OD
RAJA.

V Tatrach sem se zelo začudil,
ko sem videl otroke, ki so se
sredi dopoldneva podili po vasi.
»Kaj niste v šoli?« sem pobaral
enega izmed njih. Malček pa mi
je hitel pripovedovati, da je nji-
hova tovarišica že dva meseca
bolna in jim zaradi tega ni treba
hoditi v šolo. Kot sem videl, so
otrokoma te dodatne počitnice kar
všeč, popolnoma drugačnega mne-
nja pa so starši, ki jih nisem
mogel prepričati, da ni bilo mo-
goče najti nikogar, ki bi začasno
zamenjal učiteljico.

Komaj sem dobro stopil v Se-
žano, mi je bilo hudo žal, da ni-
sem vzel s sabo plinske maske. Iz
tistih greznic pri Malalanu in
Mahorčiču namreč odteka gnoj-
nica na glavno cesto, kar utegne
biti še posebno prijetno čez kak
mesec, ko bo sonce imelo večjo
moč. Sežanci pa so menda na to
navajeni. Povedali so mi tudi za
protistrup: ni treba drugega kot
posedeti kako uro ali dve v ka-
varni Šport. Takole proti večeru,
ko se nabere več gostov. Zaradi
pomankljive ventilacije se pre-
kadite do kosti in tudi vaš nos je
najmanj tri dni neobčutljiv za
kakašnekele vonjave. Res škoda,
da nisem imel časa to preizkusiti.
Morda kdaj prihodnjč, če bo na-
nesla prilika. Zdjaj pa
na svidenje
Vaš Vane!

Kmetijsko posestvo
»BRIČ« Puče—Šmarje
pri Kopru
PRODA

motorni tricikel znamke
»GILERA« 500 ccm, no-
silnosti ene tone. Vozilo je
bilo v generalnem popra-
vilu in je v brezhibnem
stanju. Interesenti si lahko
ogledajo vozilo vsak dan
v mehanični delavnici
»Zadružnega servisa« v
Kopru,
cesta Pina Tomažiča 9.
Cena zelo ugodna.

Veleblagovnica »TRGOVSKI DOM« v Kopru
sprejme s 1. majem 1958 poslovdjo za blagovnico.

Pogoji: izučen trgovski pomočnik tekstilne stroke s tri-
letno prakso kot poslovdja ali z desetletno
prakso v trgovini in z znanjem administracije.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po dogovoru.
Ponudbe pošljite na upravo podjetja do 15. aprila 1958.

Ob koncu leta bodo

ČLANI PREŠERNOVE DRUŽBE
prejeli za redno članarino 320 din pet za
550 din pa celo 7 knjig. Ena izmed njih je

POLJUDNOZNANSTVENO DELO

»Stepske in puščavske živali«

Glavni odbor Prešernove družbe je nam-
reč sklenil, da izda to knjigo namesto na-
povedane »Kruh«. To bo prva samostojna knji-
ga iz zbirke »Po živalskem svetu«, ki bo
imela 4 do 5 zvezkov. V teh knjigah ne bo
suhoparnih opisov posameznih živali, tem-
več bodo zbrani najboljše sestavki oči-
vid-
cev — naravoslovcev, lovcev in ljubiteljev živali od A. Brehma pa do
W. Disneyja.

V prvi knjigi »STEPSKE IN PUŠČAVSKE ŽIVALI« se bomo sre-
čali z živalmi, ki se bore v prostornih stepah in puščavah za svoj
obstoj. Izredno trdo življenje je ustvarilo v teh področjih nemalo
svojih in zanimivih živali. Tu so doma najboljše tekači, kopači in
skakači. Tako bodo v prvi knjigi zbrani pripovedni sestavki o žirafah,
kamelah, gazelah, antilopah, o cebri, noju, levu, leopardu, bizonu,
jastrebu, klopotaci, koblicah, selkah, mravljah, termitih itd. itd.

Prepričani smo, da smo s to spremembo programa in tem večletnim
načrtom ustregli prav vsem ljubiteljem knjig.

POHITITE Z VPISOM! ČLANE VPISUJEJO POVERJENI-
KI PREŠERNOVE DRUŽBE, KI SO SKORAJ V VSEH ŠOLAH
IN VEČJIH PODJETJIH, VSE KNJIGARNE, PODRUŽNICE
SLOVENSKEGA POROČEVALCA IN LJUDSKE PRAVICE IN
UPRAVA V LJUBLJANI, ERJAVČEVA CESTA 14/a.

Barikade v Iserniji. To italijansko mesto se že dalj časa bori, da bi postalo sedež province. Ker so bila doslej vsa prizadevanja meščanov zaman, so proglasili v mestu splošno stavko, obenem pa postavili barikade na vseh glavnih ulicah, da bi onemogočili promet skozi svoje mesto.

»Zemeljska kraljica«

»Mavrična sekta«, ki ima svoj sedež v švicarskem mestu Lausanne, je proglasila angleško

NI VZROKA

V ameriškem mestu Detroitu so gostinci prosili mestno upravo, da jim dovoli imeti odprte bare do 4. ure jutraj. Predsednik mesta pa je prošnjo zavrnil z obrazložitvijo: »Vsak pravi pijanec mora biti sposoben, da se popolnoma opije najkasneje do dveh jutraj.« Potemtakem res ni vzroka, da bi imeli lokale še naprej odprte.

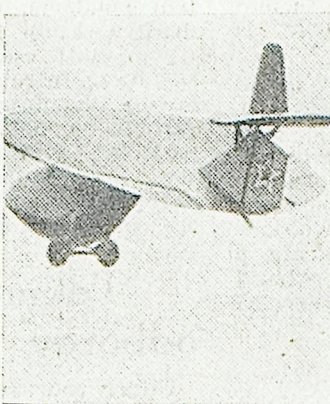

Bo naposled izvršena sodba? Sodišče v Los Angelesu je odbilo revizijo procesa, ki jo je zahteval na smrt obsojeni Chessman. Kot je znano, se je ta že nekajkrat izmuznil električnemu stolu. Obsojen je bil že pred desetimi leti, medtem pa je v zaporu napisal dve knjigi, s katerima je opozoril javnost nase in si pridobil tudi določeno število zagovornikov. Tudi zdaj je še vedno prepričan, da odločba sodišča ne bo dokončna.

NEZNANA SOSEDA

Med planeti našega sončnega sistema je za Marsom Venera najbližja. Na svoji poti se približa Zemlji na 40.000.000 kilometrov in je tedaj le sto-krat dlje kot Mesec. Vendar pa to našo sosedo zelo malo poznamo. Astronomi niso mogli doslej ugotoviti niti tega, koliko časa potrebuje za en obrat okrog svoje osi, to je koliko traja njen dan. To jim onemogoča njena atmosfera, ki sodijo, da je precej podobna naši. Zaradi tega gradijo v Angliji velik radioteleskop, s katerim nameravajo oddajati močne radijske valove, ki bodo dosegli Venero in se spet vrnili na Zemljo ter prinesli s seboj podatke o njej.

Leteči krožnik. Sovjetski letalski konstruktorji so zgradili nov tip letala, ki je hudo podobno krožniku. Kot pravijo, se je novo letalo še kar dobro obneslo.

V SOVJETSKI ZVEZI NAD ŠTIRIDESET TISOČ STOLETNIKOV

Po uradni statistiki živi danes v Sovjetski zvezi nekaj nad 203 milijone prebivalcev. Če se bo prebivalstvo množilo enako hitro kot sedaj, bo imela Sovjetska zveza čez petnajst let 245 milijonov ljudi. Zanimivo je, da so ob zadnjem ljudskem štetju našli kar nekaj nad 40.000 stoletnikov.

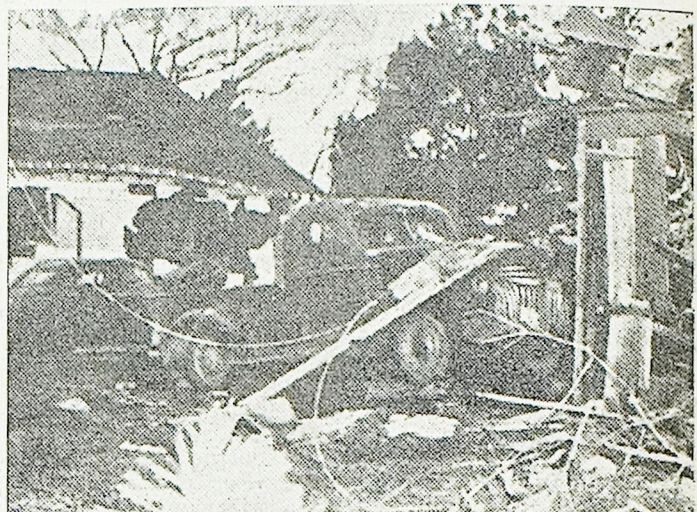
ČEBELE NAPADLE AVTOBUS

Velik roj čebel je napadel potnike, ki so se peljali z avtobusom skozi predmestje južnoafriškega mesta Pretorije. Čebele so se zagnale skozi odprta okna v notranjost vozila in opikale vse potnike. Neko žensko je pika nad tri sto čebel. Čeprav so jo takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so ji nudili pomoč, je niso mogli rešiti in je po nekaj urah izdihnila.

Draga voda

V zvezi z atomskimi poskusi pogostoma slišimo tudi o težki vodi, ki je med bistvenimi elementi velikega dela atomskih peči. Ta voda je spojina kisika in težkega vodika, tako imenovanega devterija. V naravi je pomešana med naravno vodo in sicer v

zelo majhnih količinah. Zato je tudi postopek pridobivanja zelo zapleten in drag. Tako stane danes 1 kg te vode skoraj 40.000 din. Če vemo, da je potrebujemo za vsak reaktor po več tisoč kg, nam bo jasno, zakaj so atomske naprave tako drage »spase«.

Nevarna igra. Na sliki vidimo posledice eksplozije atomske bombe, ki se je po nesreči odpela in padla iz letala na ameriško mesto Florenco v Južni Karolini. Eksplozija je sicer samo tako imenovani klasični eksploziv, ne pa tudi atomski naboj, vendar je bilo ranjenih 6 ljudi in povzročena znatna materialna škoda. Medtem ko bi pameten človek pričakoval, da so se Američani po tej nezgodi spametovali in opustili patroliranje letal z atomskimi bombami, odgovorne osebnosti ZDA izjavljajo, da prav omenjena nezgoda dokazuje, kako »varne« so atomske bombe, saj je samo 2% možnosti, da bi ob takšni priložnosti eksplodiral tudi atomski naboj.

ORJAŠKI FOTO-TELESKOP

Na mount Palomaru v ZDA so postavili nov foto-teleskop, ki je najmočnejši, kar so jih kdaj zgradili. Namenjen je za opazovanje in fotografiranje umetnih satelitov in raketnih izstrelkov. Z njim so fotografirali pomaranče iz daljave 1.500 kilometrov in dobili sliko v naravni velikosti.

Iz priročnika za avtostop

»SLOVO OD OROŽJA« V FILMU

Hemingwayev roman »Slovo od orožja«, ki izhaja v Bordenovem slovenskem prevodu že nad tri mesece v našem tedniku, je bil nedavno posnet na film pod naslovom »V NEKI DRUGI DEZELI«. To je že šesti Hemingwayev film in je bil med najdražjimi. Posnel ga je filmski producent David O. Selznick, 20th Century-Fox, v režiji Charlesa Vidora. Glavne vloge so igrali Rock Hudson, Jennifer Jones in Vittorio de Sica.

V poročniku Henryju — predstavlja ga Rock Hudson

— je slovit pisatelj in Nobelov nagrajenec deloma upodobil svoje lastne doživljaje kot ameriški prostovoljec na italijanski fronti v prvi svetovni vojni. Kot ambulantni vozač je doživel tam dokaj težkih dni. Prejel je več visokih italijanskih odlikovanj. Tri mesece pred razpadom laške fronte ob koncu prve svetovne vojne je bil težko ranjen pri Fossalti di Piave. Samo iz njegove desne noge so mu zdravniki pobrali 237 drobecov od izstrelka avstrijskega minometalca. Ne le zunanje poškodbe, tudi duševno ga je nesreča silno pretresla. Še več mesecev potem ni mogel zaspati drugače kot pri siju svetilke. S svojo neomajno voljo pa je premagal to in še nešteto drugih težav. Sedaj živi s svojo četrto ženo na lastni farmi Finca Vigia na zdaj nekam kar preživahnem otoku Kubi. Od otoske prestolnice Havanne je oddaljen 15 km. Sredi poletja — 21. julija — bo slavil tam 59. letnico svojega v vsakem oziru izrednega življenja. — at

Revija lepotic. Prireditelji modne revije v Münchnu so zbrali ob tej priložnosti kar osem »kraljic lepote«, ki so predstavljale občinstvu nove modele. Z leve proti desni vidimo: najlepšo predstavniko Francije, Monaka, Južne Afrike, »Miss sveta« in »Miss Evrope«, predstavnice Tunisa, Švedske in Maroka.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

96

POSLOVENIL RADO BORDOM

Hodil sem tja tudi jaz in se zadrževal v arkadi, da bi se vadil v boksanju. Po navadi sem tja odhajal jutraj, medtem ko je Catherine ostala nekoliko dlje v postelji.

V teh dneh nepravice pomladi je bilo krasno, ko sem se po boksanju in prvi sprehajal po ulicah, vdihaval pomlad v zraku, se spotoma ustavil v kaki kavarni, opazoval ljudi, prebiral časopise in pil vermut, potem pa se vrnil v hotel in obdeval s Catherine.

Učitelj v boksarski dvorani je nosil brke, imel je zanesljive udarce in dober refleks ter je ves zlezal v gube, če ga je človek napadal. Toda bilo je lepo v telovadnici dvorani. Zrak je bil čist, bilo je svetlo, jaz pa sem vadil razmeroma naporno: skakal sem čez vrh, boksal v zrak, delal trebušne vaje, ležec na tleh, v pramenih sonca, ki so prodirali skozi odprto okno ter tu in tam pri boksanju ranil učitelja. Spočetka se nisem mogel vaditi v boksanju pred ozkim, dolgim ogledalom, predvsem zato, ker se mi je zdelo zelo nenavadno videti, kako se boksa človek z brado. Toda naposled sem pomislil, da je to pravzaprav zabavno. Ko sem začel vaditi boksanje, sem si hotel brado obriti, toda Catherine ni hotela niti slišati o tem.

Včasih sva s Catherine napravila izlet s kočijo, v okolico. Kadar so dnevi bili lepi, se je bilo krasno peljati. In odkrila sva dve lepi mesti, kamor sva se lahko peljala in tam jedla. Catherine zdaj ni mogla več daleč hoditi, jaz pa sem se rad vozil z njo po poljskih poteh. Če je bil

lep dan, nama je bilo prekrasno in nikoli nisva bila slabe volje.

Zdaj sva vedela, da bo otrok prav kmalu prišel, in to nama je vzbujalo občutek, kakor da naju nekaj priganja in da ne smeva izgubiti niti enega trenutka.

XLI

Nekega jutra sem se okoli treh zbudil; slišal sem, kako se Catherine premika v postelji.

»Se počutiš dobro, Cat?«

»Imela sem nekaj popadkov, dragi.«

»Običajne?«

»Ne. Ne popolnoma.«

»Če imaš čisto prave popadke, pojdeva v bolnišnico.«

Bil sem hudo zaspan in sem spet zasnul. Kmalu zatem pa sem se vnovič zbudil.

»Morda bi bilo bolje, če bi poklical zdravnika,« je rekla Catherine. »Mislim, da je zdaj prišlo.«

Odšel sem do telefona in poklical zdravnika.

»Kako pogosto se pojavljajo popadki?« je vprašal.

»Kako pogosto se pojavljajo, Cat?«

»Mislim, da vsake četrte ure.«

»Odit morate torej v bolnišnico,« je rekel zdravnik. »Samo oblečem se in takoj pridem za vami.«

Obesil sem slušalko, potem pa sem poklical garažo pri postaji, da bi mi poslali taksi. Dolgo ni nihče odgovoril. Naposled sem našel nekoga, ki je obljubil, da bo taksi takoj poslal.

Catherine se je oblačila. Imela je že pripravljen kovček z vsem, kar bi potrebovala v bolnišnici ona in otrok. Zunaj, na hodniku, sem pozvonil za dvigalo. Nihče se ni oglasil. Stopil sem po stopnicah navzdol. V pritičju ni bilo nikogar razen nočnega čuvaja.

Sam sem se odpeljal z dvigalom gor, postavil vanj Catherinein kovček, potem pa je vstopila in odpeljala sva se dol. Nočni čuvaj nama je odprl vrata. Sedela sva zu-

naj na kamnitih ploščah ob stopnicah, ki so se spuščale na pločnik, in čakala taksi. Noč je bila jasna in zvezdnata. Catherine je bila zelo vznemirjena.

»Zelo sem vesela, da se je začelo,« je rekla. »Zdaj bo kmalu vse končano.«

»Ti si dobro, pogumno dekle.«

»Ni me strah. Vendar si želim, da bi taksi čimprej pripeljal.«

Zaslišala sva, kako se približuje po ulici, in zagledala njegove luči. Obrnil je proti vhodu v hotel. Pomagal sem Catherine vstopiti, šofer pa je kovčke postavil spredaj poleg sebe.

»Peljite v bolnišnico,« sem rekel.

Zavili smo iz stranske hotelske ulice in zapeljali navzgor.

Ko smo dospeli do bolnišnice, sem zgrabil kovček in vstopila sva. Neka ženska, ki je sedela za pisalno mizo, je zapisala v knjigo Catherineino ime, rojstno letnico, naslov, sorodnike in vero. Catherine je rekla, da ne pripada nobeni veri, in ženska je v razdelek za to besedo potegnila črto. Vpisala se je kot Catherine Henry.

»Odpeljala vas bom v vašo sobo,« je rekla ženska.

Vzpela sva se z dvigalom. Ženska ga je ustavila in stopila sva za njo na hodnik. Catherine se me je krepko držala za roko.

»To je vaša soba,« je rekla ženska. »Bi bili tako prijazni, da bi se slekli in legli v posteljo? Tu imate spalno srajco.«

»Imam svojo spalno srajco,« je rekla Catherine.

»Bolje, da oblečete tole spalno srajco,« je rekla ženska.

Stopil sem iz sobe in se usedel na stol na hodniku. »Zdaj lahko vstopite,« je rekla ženska med vrati.

Catherine je ležala v ozki postelji, oblečena v preprosto spalno srajco s štirioglatim izrezom, ki je bila videti, kakor da je izdelana iz grobe platna. Nasmehnila se mi je.

»Zdaj pa imam lepe popadke,« je rekla.

Ženska jo je držala za zapestje in z uro štela popadke.